

ՄԱՍԻՆԻ

ՅԱՐԴ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 35 (1935) ՀԱԲԱԹ, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 28, 2019
VOLUME 39, NO. 35 (1935) SATURDAY SEPTEMBER 28, 2019

**Պաշտօնաթերթ՝
Ա. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան
Արեւմտեան Ամերիկայի**

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave., Suite 101
Pasadena, California 91104

Լու Անձելըսի Մէջ Բազմահազար Հայեր Ներկայ Եղան
Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի Հետ Հանրային Հանդիպումին

«Կրանտ Փարք»ի մեջ հաւաքուած բազմահազար հայեր եկած էին լսելու Դայաստանի վաշչապետին

Լու Անձելոս քաղաքն ու շրջա-
նի հայութիւնը պատմական օր մը
ապրեցաւ Կիրակի, Սեպտեմբեր 22,
2019ին։ Արդարեւ Հայաստանի
թաւշեաց յեղափոխութեան առաջ-
նորդ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեա-
նի ներկայութեամբ կը նշուէր թէ
Հայաստանի անկախութեան 28րդ
տարեդարձը եւ թէ թաւշեաց յե-
ղափոխութեան մեծ յաղթանակը։

Հակառակ ոչ անտառախիտ
վայրին եւ արեւացին տաք եղանա-
կին, շուրջ 20 հազար հացորդիներ
ծալիէ ծալիր լեցուցած էին զբոսաց-
մին:

Այս առթիւ պատրաստուած
էր մեծադիր բեմահարթակ մը:
Քովնտի լայն հեռապատառնե-
րով՝ ժողովուրդը մօտէն հետեւա-
գաւ լաւագործին:

Ժամը 2-4 գործադրուեցաւ
գեղարուեստական շատ ճոխ յայտապիրը, մասնակցութեամբ գաղութիս հանրածանօթ պարախումբերուն եւ տաղանդաւոր ժողովրդային երգիչներուն, ստեղծելով տօնական շատ բարձր տրամադրութիւն։
Ժամը 4:00ին սկսաւ պաշտօնական յայտագիրը։ Ալեքս Փիլիպոս վարժարանի երգչախումբի կատարմամբ ունկնդրուեցաւ Հայաստանի եւ ԱՄՆ-ի քայլերգերը, որուն յաջորդեց ներկայ հոգեւոր առաջնորդներու օրհնութեան աղօթքը։

ჭაღაჭავებთაკან სიცილი-
ტე ანდამ ფილ ტრიყორებანზ ან-
ტსაჭარილებამც ხელ წა-
ლისამ ართავილ გერმ ჟიოჭერი-
ლინშავე აռავ კავალერი:

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան եւ տիկինոր Ա'ռողջութեան ժողովուրորին

նում տեղի ունեցող քաղաքական
յեղափոխութեան կողքին, այնպէս
էլ Սփիւռքը կը կանզնի Հայաստա-
նում տեղի ունեցող տնտեսական
յեղափոխութեան կողքին», - իր
ելոյթին մէջ յացտարարեց Փաշին-
եան;

«Ես յոյս ունեմ, որ այսօրը
հենց դա է նշանաւորելու, որ այն
սփիւռքը, որն աջակցել է Հայա-
տանին համելու այս կիտին, երբ
մենք մեր ոչ բռնի, թաւշեաց,
ժողովրդական յեղափոխութեան ար-
դիւնքում իրաւունք ունենք հա-
մարուել աշխարհում ժողովրդա-
վարութեան լիներներից մէկը, յոյս

ունենք, որ ինչպէս Սփիւռքը կանգ-
նեց Հայաստանում տեղի ունեցող
քաղաքական յեղափոխութեան կող-
քին, այնպէս էլ Սփիւռքը կը
կանգնի Հայաստանում տեղի ունե-
ցող տնտեսական յեղափոխութեան
կողքին: Եւ ես ուզում եմ Սփիւռքի
բոլոր գործարարներին հրատիրել
Հայաստան, որովհետեւ այսօրուայ
Հայաստանում դուք չէք հանդիպի
այն խոշընդուներին, որոնք կային
նախկինում: Հայաստանից արմա-
տախիլ է արուած համակարգային
կոռուպտացիան: Հայաստանում վե-

Ծառ.թ էջ 5

Վարչապետ Փաշինեան Հանդիպում Ունեցաւ ՍԴՀԿ Պատուիրակութեան Հետ

ԱԴՅՎ ԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵԲԻ ԸՆ ԼԻՔՆԻ ՓԱՏՔԻՆԵԱՄԻ ԵԿԱ

Սեպտեմբեր 22-ին վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան լու Անձելը սիր մէջ հանդիպում ունեցաւ Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութեան կեդրունական վարչութեան, ինչպէս նաեւ ՄԴՀԿ Արեւմտեան Ամերիկայի Վարիչ Մարմնի պատուիրակութեան հետ գլխաւորութեամբ Տոքթ. Համբիկ Մարտիրոսի:

Ողջունելով ՍԴՀԿ դեկավար
կազմի ներկայացուցիչները? վար-
չապետ Փաշինեանը ըստա, Յարգե-
լի պարոն Սարաֆեան, յարգելի
գործընկերներ, ուրախ եմ ձեզ հետ
այսօր այստեղ հանդիպելու ու նա-
եւ մեր ընթացիկ օրակարգի հար-
ցերր քննարկելու համար: Ի հարկե,

Cwn.n t^o 5

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հայաստանի Անկախութեան Տօնի Գլխաւոր Միջոցառումները Գիւմրի Մէջ

Գիւմրիի մէջ տեղի ունեցած «Մեր ժամանակի հերոսը» մրցանակաբաշխութիւնը

Անկախութեան տօնի գլխաւոր
միջոցառումները այս տարի առա-
ջին անգամ տեղի ունեցան մայրա-
քաղաքին դուրս՝ Գիւմրիի մէջ:

Սինչ Գիւմրի մեկնիլը Հայաստանի բարձրագոյն ղեկավարութիւնը, Ամենայն Հայոց կաթողիկոսն ու Լեռնային Ղարաբաղի նախագահը այցելած են «Եռաբլուր» զինուորական պանթէոն՝ յարգանքի տուրք մատուցելու իրենց կեանքը Հայրենիքի անկախութեան համար զոհաբերածներու յիշատակին:

Իսկ մինչ այդ Գիւլմրիի մէջ սկսած էին տօնական միջոցառումները, որոնց համար այս տարի կառավարութիւնը 220 միլիոն դրամ յատկացուցած էր:

Գլխաւոր միջոցառումը «Սերբերդ» ամրոցին մէջ էր: Հայաստանի եւ Արցախի նախագահներու, վարչապետի ու Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գարեգին երկրորդի մասնակցութեամբ առաջին անգամ մրցանակներ յանձնուեցան գործարարներու, որոնց բացայացած էին Հայաստանի տարբեր գիւղերու ու քաղաքներու մէջ: 45 թեկնածուներէն 13-ը ստոցան «Մեր ժամանակի հերոսը» անուանումով մրցանակը:

Հայաստանի նախագահ Արմեն
Սարգսեանը ընդունած է՝ իր համար
«մեր ժամանակի հերոսներէն է
նաեւ Գիւմրին, որ 30 տարի համ-
բերատար սպասել է այս օրուան»:
«Հասկանալով, որ մեր ժողովուր-
դը պայքարի է դուրս եկել, եւ իր
ժամանակը չէ, արժանապատռու-
թեամբ կրել է իր դժուարու-
թիւնը: Ժամանակը եկել է, եւ ես
կարծում եմ, պարոն վարչապետ,
այսօր առաջին օրն է Գիւմրու եւ
գիւմրեցու ապագայ, նոր, ազատ
եւ ստեղծագործ կեանքի», - յայ-
տարառած է Արմանու:

Գլխաւոր մրցանակը յանձնածէ է վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան և նախագահ Արմեն Սարգսյանը: Միաժամանակ այդ ժամանակաշրջանում առաջարկ է որ օրուայ խորհուրդի մասին՝ շեշտակով, որ օրուայ հերթունները սահմանին կանգնած նամակ գիտական բարեկանության մասին պահանջներն են: Իսկ զինուուրը սահմանին ուժեղ կը լինի, եթե թիկունքն է ամուր: Ան նաեւ աւելցուցած է, որ ինչպէս յեղափոխութիւնը, այնպէս ալ տնտեսական յեղափոխութիւնը կախուած է մէկ մարդէ:

Ամբողջ օրը Գիւմրիի հրապարակներուն վրայտեղի ունեցած են տարբեր միջոցառումներ ու համերգներ:

Յայտնաբերուած Է Նախկին Ոստիկանապետ Յայկ Յարութիւնեանի Դին

**Յայտնաբերուած է 2003-2008
թուականներուն Հայաստանի ոս-
տիկանութեան պետի պաշտօնը զբա-
ղեցուցած Հայկ Յարութիւնեանի
դիմ՝ գլխուշը ջանինհազէնային
վնասուածքով։ Այս մասին «Ազա-
տութեան» յայտնած են Ռստիկա-
նութենչն։**

Ոստիկանութեան նախնական
վարկածով՝ տեղի ունեցածը ինք-
նասպանութիւն է: Քննչական կո-
միտէի կոտայքի մարզային քննչա-
կան վարչութենէն ներսքննութիւն
կը կատարուի՝ մահուան դէպքի
հանգամանքները պարզելու ուղ-
ղութեամբ:

Նախկին ոստիկանութեան պետ Հայկ Յարութիւնեան

փոխանցած է Քննչական կոմիտեի
խօսնակը, խոստանալով լրացրուցիչ
տեղեկատվությունն արամագրուել:

Յարութիւնեանը Մարտ 1-ի
գործով վկայի կարգավիճակ ունէր:
Քննչական կոմիտէի խօսնակը
աւելի ուշ նոր զբառում կատարած
է: «Յայտնում ենք, որ Հայոց Յա-
րութիւնեանի մահուան դէպքի հան-
գամ քնները պարզելու նպատակով
հարցաքննուել է դէպքի վարում

ալ յագապահում է դեպքը զայտում
նրա հետ գտնուող անձը: Վերջինս
յայտնել է Հայկ Յարութիւնեանի
հետ ունեցած խօսակցութեան բո-
վանդակութիւնը, որը առնչութիւն
չի ունեցել Մարտի 1-ի դէպքերի
առթիւ քննուող քրէական գործի
շրջանակներում նրա վրայ ճնշում-
ներ գործադրելուն եւ առհասարակ
որեւէ անձի կողմից ճնշումներ

գործադրելուն՝, - նշած է Վարութիւննեանը՝ լրատուամիջոցներուն յորդորելով զերծ մնալ չճշդուած տեղեկութիւններ հրապարակելիք:

ՄԵՂԱԴՐԱՆՔ Առաջադրուած է Նախկին Ոստիկանապետ Վլատիմիր Գասպարեանին

Հայաստանի նախկին սատելիկանապետ Վլատիմիր Գասպարեանին Քննչական կոմիտէն մեղադրանք առաջադրած է իշխանութիւնը չարաշահելու համար: Խափանման միջոց ընտրուած է չհեռանալու մասին ստորագրութիւնը:

Գասպարեանի փաստաբան Տիգրան Աթանէսեանը ֆէյսպուքի իր էջին վրայ յայտրարած է, որ Գասպարեանը իրեն մեղաւոր չի ճանչնար եւ կը հրաժարի քննութեան ամ փուլին ցուցմունքներ տալ:

Քննչական կոմիտէի խօսնակ Նայիրա Յարութիւնեանը «Ազատութեան» փոխանցած է, որ թէեւ Գասպարեանը կը հաշմարի ցուցմունք տալ, սակայն խոստացած է Քննչական կոմիտէի հաշիւին վճարել պետութեան պատճառած առանձնապես խոչըր չափերով՝ մօտ 22 միլիոն դրամի վնասը:

Երեւանի Մէջ Տեղի Ունեցած Ե Հանրահաւաք ի Պաշտպանութիւն Ամուլսարի

Երեւանի մէջ մէկնարկուած է հանրահաւաք Ամուլսարի ոսկիի հանքի շահագործման դէմ:

Հանրահաւաքը ընթացած է «Փրանսակի» հրապարակի մէջ, որմէ յետոյ տեղի ունեցած է քայլերթ: Հանրահաւաքին մասնակցած են բնապահպանական եւ քաղաքական տարբեր կազմակերպութիւններու եւ քաղաքացիական հասարակութեան ներկայացուցիչներ:

Յիշեցնենք, որ Ամուլապարի պաշտպանները երկրի կառավարութեան վերջնաժամկետ տուած էին մինչեւ 20 Սեպտեմբեր, այդ օրը հոչակելով որպէս բնապահպանական մոբիլիզացիայի օր: Կառավարութիւնը կը համարէ, որ ճիմքեր չկան արգիլելու «Լիտիան» ընկերութեան կողմէ հանքի շահագոռծումը:

Փաշինեան. ԱԱԾ-Ն Պիտի Հալածէ Բոլոր Կաշառակերներուն

Նոր Հայաստանի մէջ Ազգային Անվտանգութեան Ծառայութիւնը (ԱԱԾ) անձ չէ, համակարգ է եւ պիտի գայ «բոլոր քոռուկիցիներների, լրտեսների եւ այս կարգի այլ տարրերի ետեւից», ֆէյսպութի իր էջին գրած է վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանոր:

«Որոշ քոռուկիցիոներներ մտածել են, թէ ԱԱԾ-ում խառն են եւ իրենք կարող են այս ընթացքում իրենց մութ գործերը կարգաւորել։ Նոր Հայաստանում ԱԱԾ-ն անձ չէ, ԱԱԾ-ն համակարգ է եւ նա գալու է ներկայ ու նախկին բոլոր քոռուկիցիոներների, լրտեսների եւ այս կարգի այլ տարրերի ետեւից։ Ինչպէս նաեւ Քննչական կոմիտէն, Ցատուկ քննչական ծառայութիւնը, դատախազութիւնը, ոստիկանութիւնը եւ Պետական եկամծուտներու կոմիտէի օննչական մասութիւնը»։ - ոստիած է մասուակետի ոռագման մէջ։

Ներկայութեամբ՝ Կարօ Փայլանի «Մերժում» Ժապաւենի Ցուցադրութիւնը Փարիզի Մէջ

Կարօ Փայլան ելոյթ կումենայ Փարիզի մէջ

Ուրբաթ, Սեպտեմբեր 20-ի երեկոյեան, Ալֆորվիլի «Փոլ Գիւլթիւրէլ»-ի սրահներին մէկուն մէջ տեղի ունեցաւ ՄԴՀԿ-ի, անոր եւրոպական կառուցին՝ Armenian Council of Europe-ի եւ երիտասարդական կառուցին՝ «Նազարենկ»-ի կազմակերպած երեկոյթը, որ համախմբեց շուրջ 400 հանդիսականներ:

Ձեռնարկին յայտագիրը կը բովանդակէր ցուցադրութիւնը՝ թուրք մտաւորական, խմբագիր եւ բեմադիր Քատիր Աքընի «Red» խորագիրը կրող ժապաւէնին, որ թրքերէն «մերժում» իմաստով անուանուած է եւ ոչ թէ՝ անգլերէն «կարմիր»-ի մասառով, ինչպէս նաեւ անոր յաջորդող քննարկում մը:

Անկասկած, երեկոյթին ամենէն նշանակալից երեկոյթը կարօ Փայլանի ներկայութիւնն էր: Հակառակ անոր, որ սկիզբէն նախատեսուած էր անոր մասնակցութիւնը, թուրքիոյ քաղաքական ծանօթ իրադարձութիւնները (քրտամէտ քաղաքներու քաղաքապետերու պաշտօնագրկումը) պատճառ դարձած էին, որ Փայլան կամքէ անկախ յետքայլ ընէ ու յայտարարէ, որ պիտի չկարենայ ներկայ ըլլալ: Բայց ինչպէս երեկոյթի ընթացքին պիտի տեղեկանալինք ֆիլմին բեմադիրին՝ Աքընի իսկ բերնէն, որ Փայլանի կուսակից մըն է ան եւ յաջորդած էր անոր հարցին նուիրուած ֆիլմ պատրաստել: Ակնարկելով էրառողանի եւ անոր փարչակարգին՝ ըսաւ, թէ ճիշդ է որ այսօրուան թուրքիան մութ պատկեր մը կը պարզէ, բայց ատոր կողքին կայ նաեւ լուսաւոր պատկեր մը, քանի որ միլիոնաւոր մարդիկ կը պայքարին անոնց դէմ: Խոսեցաւ ոճիրներու պատժելիութեան կարեւորութեան մասին, ընդգծելով՝ որ չպատժուած ոճիրները կը կրկնուին եւ այսօր Հայոց ցեղասպանութիւնն 100 տարի ետք թրքական պետութիւնը կը պատրաստուի գործադրել Քիւրտերու ցեղասպանութիւնը, ուստի կոչ ըրաւշարժման լծուելու՝ ատոր արգելք հանդիսանալու համար եւ զօրակցելու՝ թուրքիոյ մէջ ժողովրդավարութեան ի իմնդիր մղուող պայքարին:

Ապա կարգը եկաւ «Red» ժապաւէնի ցուցադրութեան: Ֆիլմին նիւթը կը կազմէ ընդհանուր առմամբ՝ թուրքիոյ մէջ ընկերավարական շարժումի հրմ քը դնելու միտող հայկական շարժումներու, ի մասնաւորի հնչակեան հերոս, ազատատենչ փարամագի պատմու-

Թիւնը:

Ցուցադրութենէն ետք Փայլանի, Մարտիրեանի եւ Աքընի մասնակցութեամբ տեղի ունեցած քննարկումին՝ վերջինս պատմեց, թէ ինչպէս դիպուածով ծանօթացած է Փարամագի անձնաւորութեան, երբ ինք ամսագրի մը խմբագետան էր և ամսագրի մը Աքընի ըսածներուն մասին յօդուած մը: Աքընի ըսածներուն մէջ ամենէն կարեւոր կէտերէն մէկը, որ ինչպէս բազմաթիւ այլ ընազաւառներու, ընկերվարութեան համար ալ իրենց սորվեցուցած են, որ ամէն ինչ կը սկսի թուրքով մը, թուրքի մը անունով, մինչ ատկէ առաջ չայեր արդէն մէծ ներդրում ունեցած են տուեալ բնագաւառին մէջ, ինչպէս Փարամագը ունեցեր էր ընկերվարութեան հաստատման մէջ, եւ արդէն 117 տարի առաջ ան վանի դատարանին առջեւ պաշտպանած էր այդ գաղափարախօսութիւնը՝ ընկերվարական տեսլականը: Լսաւ, թէ իրականութեան մէջ ինք այս ժապաւէնը պատրաստած է թուրքիոյ ընկերվարականներուն եւ պատմաբաններուն համար, քանի որ անոնք են երկրին մտաւոր առաջնորդները եւ աւեցուց որ այդ շանքը այսօր արդինք կու տայ, քանի որ մարդիկ սկսած են հետաքրքրուելու ՀՅԴ-ով, ՄԴՀԿ-ով, ՌԱԿ-ով: Իր խօսքը եղանակ մէկ թուրքի թուրքական պետութիւնը կը պատրաստուի գործադրել Քիւրտերու ցեղասպանութիւնը, ուստի կոչ ըրաւշարժման լծուելու՝ ատոր արգելք հանդիսանալու համար եւ զօրակցելու՝ թուրքիոյ մէջ ժողովրդավարութեան ի իմնդիր մղուող պայքարին:

Կարօ Փայլան իր կարգին ըսաւ, որ թուրքի մը բերնէն լսեցինք Փարամագի եւ անոր պաշտպանած տեսլականին մասին: Քննադատելով «բոլորը մէկ տոպրակի մէջ դնել»-ու մօտեցումը, լիշելով նաեւ թուրքին մասին Հայերու նախասիրած՝ «սոխին անուշը չըլլար» ասացուածքը, հարց տուաւ՝ «Հապա ի՞նչ պիտի ընենք Քատիր Աքընը եւ իր նմանները», եզրա-

կացնելու համար, թէ այդպիսիները մէր կարծածէն շատ աւելի մէծ թիւ կը կազմէն:

Խօսեցաւ նաեւ պապենական արմատներուն, անոնց բնիկ հողերուն մասին տեղեկացուած ըլլարու հրամայականին մասին, նշելով՝ որ Ցեղասպանութենէն ետք 2-րդ եւ լաւագոյն պարագային՝ 3-րդ սերունդէն յետոյ խզուած է այդ կապը եւ ատիկա կը նշանակէ թէ 105 տարի է մէր մղած պայքարը ձախողած է եւ այդ մասին հիմա վերստին պէտք է մտածել: Փարամագ չկրցաւ իրականացնելիր երազանքները, ոչ ալ մէնք կրցանք իրականացնել զանոնք, ըսաւ ան ու հարց տուաւ. «միթէ՝ ատանք իրականացնելը, երկիրը Փաշականութեամբ ազատագրելով մէր ալ պարտականութիւնը չէ»: Փայլան նաեւ ըսաւ, թէ շատեր իրեն կ«ըսեն. «Լոէ», նայէ ինչ պատահեցաւ Հրանդիին», բայց «ինչ որ մէր գլխուն եկաւ, խօսելու պատճառով չէ, որ եկաւ», ըսաւ ան, աւելցնելով որ լու՞ն է վտանգաւորը:

Ապա, Փայլանի առաջարկով, յոտնկայս մէկ վայրկեան լուութեամբ յարգուեցաւ Փարամագի եւ իր հետ կախաղան բարձրացած անոր 19 ընկերներուն լիշատակը:

Փայլան իր խօսքը աւարտեց ըսելով, որ կ'առաջարկէ «թուրքին, Քիւրտին հետ պէտք չէ խօսիլ»-ի մտանութիւնը մէկդի թուրքի թուրքիոյ արգելու այն միլիոնաւորներուն, որոնք կը պայքարին ի խնդիր ժողովրդավարութիւն հաստատման: Լսաւ նաեւ, որ երեւանը, Հայաստանը անշուշտ որ կարեւոր են, բայց Արեւմտահայաստանն ալ կարեւոր է: Հուսկ, հայերէն՝ «Կեցից՝ Փարամագը» ըսելով աւարտեց իր խօսքը:

Երեկոյթի աւարտին շատ-շատեր փութացին Փայլանի քով, անոր հետ լիշատակի նկար մը ունենալու համար. ան բոլորին ալ մէկ առ մէկ, սիրով ընդառաջեց: Ց.Կ.

«ՆՈՐ ՑԱՌԱՋ»

MARONIAN
INSURANCE SERVICES

Since 1975, we have proudly served
your health and life insurance needs.

HEALTH INSURANCE & MEDICARE (age 65 and over)

Open Enrollment 2020
Starting Oct. 15, 2019

We will help you!

Consult for free
with one of our
Agents today!

(818) 500 9585

805 E. Broadway, Glendale, CA 91205
sbmaronian@gmail.com

CA INSURANCE LICENSE # OC99815

MaronianInsurance.com

Փաշինեան Լու Անճելոս-Հայաստան Համաժողովին Ներկայացուց Տնտեսութեան Ուղղութիւնները Ապա Այցելեց Սիլիքոնային Հովիտ

PRESS OFFICE OF THE
GOVERNMENT OF ARMENIA
www.gov.am

Միացեալ Նահանգներ այցի-
երկրորդ օրը վարչապետ Նիկոլ-
Փաշինեանը սկսաւ Լու Անճելոսի
մէջ տեղի ունեցող տնտեսական
համաժողովնէն:

Լու Անճելոս-Հայաստան հա-
մաժողովին կը մասնակցէին մօտ
300 տեղացի գործարարներ, Քա-
միֆորնիա նահանգը ներկայացնող
գործատէրներ, որոնց Հայաստանի
դեկանական պատմեց երկրի ներդ-
րումային միջավայրի մասին, ըսե-
լով, որ իշխանափոխութենչն ետք
հիմա ալ տնտեսական բնակչութիւն
ծրագրած է:

Փաշինեան ըներկայացուց
Հայաստանի տնտեսութեան գե-

րակացուղութիւնները՝ տեղեկատ-
ուականտեխնոլոգիաներ, գիւ-
ղատնտեսութիւն, զրուաշրջու-
թիւն: Վարչապետը ըստ, որ իր
քաղաքականութեան առանցքը
քորուփցիայի եւ մենաշնորհնե-
րութեացառումն է:

Օրուայ երկրորդ կէսին
Հայաստանի վարչապետը Լու Ան-
ճելոսին ժամանեց Սան Խոսէ՛աշ-

PRESS OFFICE OF THE
GOVERNMENT OF ARMENIA
www.gov.am

խարհահոչակ Սիլիքոնային հո-
վիտ, ուր տեղակայուած են հան-
րայայտ ընկերութիւններ: Ինչպէս
յայտնի է, այստեղ նաեւ բազմաթիւ
հայեր կ'աշխատին՝ հիմնական վեր-
ջին տարիններուն Հայաստանին այս-
տեղ եկած տեղեկատուական թեխ-
նոլոգիաներու մասնագէտներ, որոնց
հետ վարչապետը մօտ մէկ ժամնոց
հանդիպում ունեցած է, պատաս-

խանած է անոնց հարցերուն:
Սիլիքոնային հովտին մէջ-
վարչապետը եղած է Nvidia խոշո-
րը նկերութիւն, նաեւ այցելած է
Synopsis: Անհետաքրքրուած էր ինչ-
պէս գարգացած է այս ոլորտը, ինչ-
ճանապարհ անցած է, եւ նաեւ
փորձած էր ըմբռնել, թէ Հայաստա-
նի մէջ ինչպէս կարելի է կիրառել
այս փորձը:

Հայաստանը Դեսպանութիւն Պիտի Բանայ Խորայէլի Մէջ

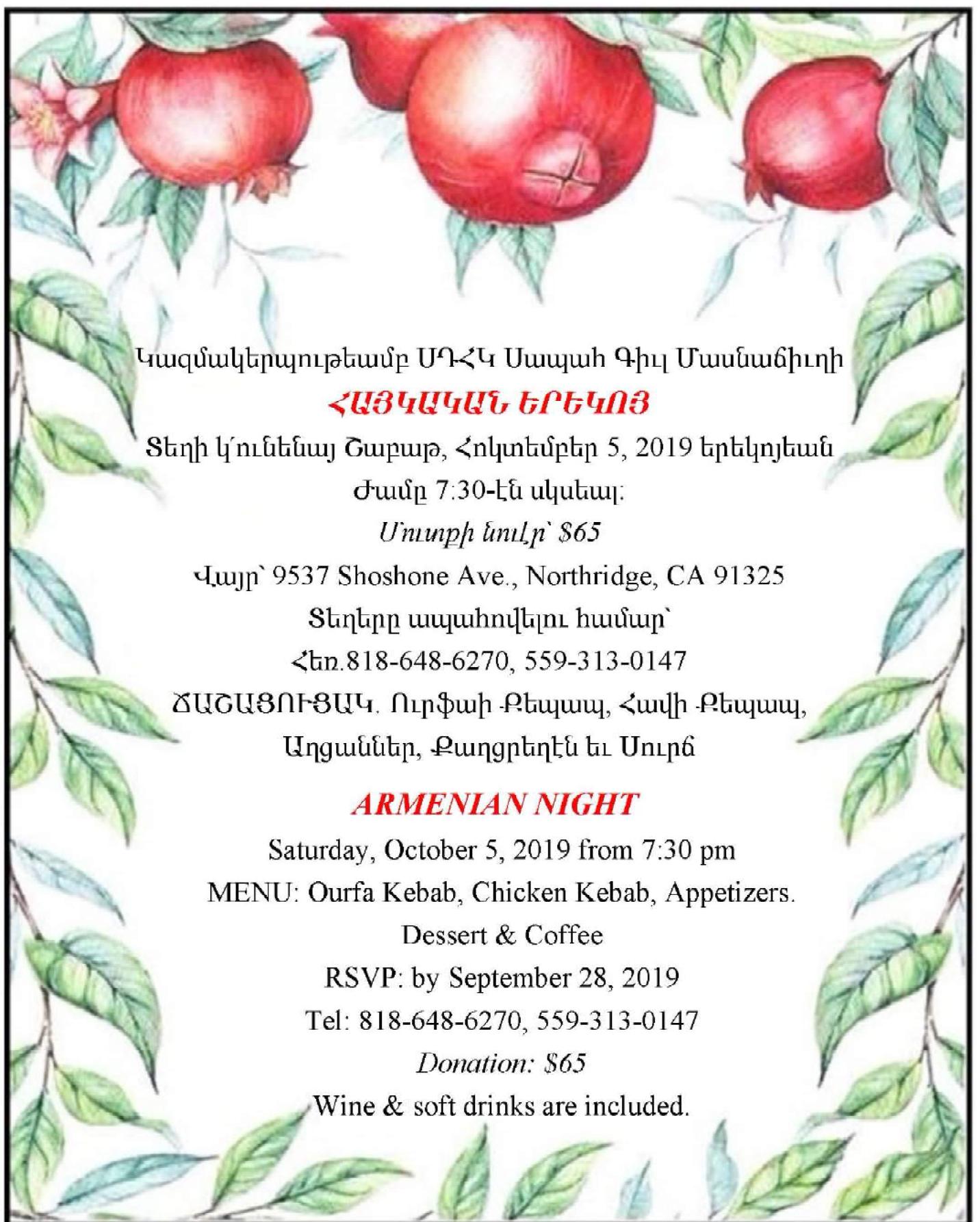
Կառավարութիւնը որոշած է,
որ Հայաստանը դեսպանութիւնն պի-
տի ստեղծէ Խորայէլի, թէ Աւել
քաղաքին մէջ:

Թէեւ Հայաստանը այդ երկրի
մէջ ունէր ոչ մշտաբնակ դեսպան
եւ 1992 թուականէն հաստատուած
դիւնապիտական յարաբերութիւն-
ներ, այնուամենանիւ չունէր դես-
պանութիւն:

«Խորայէլում դեսպանութիւն
ստեղծելու անհրաժեշտութիւնը
պայմանաւորուած է այն հանգա-
մանքով, որ մերձաւորաբեկելեան
տարածաշրջանում խորայէլը հան-
դիսանում է կարեւոր աշխարհա-
քաղաքական դերակատար, որի վա-
րած քաղաքականութիւնը ուղ-
ղակիորէն ազդում է այդ տարա-
ծաշրջանի վերածեւաւորման եւ
կայունութեան վրայ: Դեսպանու-
թիւն ստեղծելը միտուած է ապա-
հովելու Հայաստանի պետական
մակարդակով բազմադարեաց հայ-
կական ներկայութեանը մասնա-
կից լինելը», - կառավարութեան
նիստին հիմնաւորած է արտաքին
գործոց նախարար Զոհրապ Մնա-
ցականեանը:

Մնացականեանը աւելցուցած
է, որ դեսպանութիւն ստեղծելուն
Արտաքին գործոց նախարարու-
թիւնը կը պատրաստուէր բաւա-
կան ժամանակ:

Արտաքին գործոց նախարա-
րութիւնը կառավարութեան որոշ-
ման հիմնաւորումներուն մէջ գրած
է, որ «դեսպանութեան ստեղծելը
կը նպաստի երկկողմ յարաբերու-
թիւնների խորացմանը, նոր հնա-
րաւորութիւններ կը ստեղծի հա-
մագործակցութեան բազմաթիւ
ոլորտներում»:

Կազմակերպութեամբ ՍՊՀԿ Սապահ Գիլ Մասնաճիւղի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅ

Տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, Հոկտեմբեր 5, 2019 երեկոյեան

Ժամը 7:30-էն սկսեալ:

Մուսիրի նուլը \$65

Վայր՝ 9537 Shoshone Ave., Northridge, CA 91325

Տեղերը ապահովելու համար՝

Հեռ.818-648-6270, 559-313-0147

ՃԱԾԱՑՈՒՑԱԿ. Ուրֆաի Քեպապ, Հավի Քեպապ,

Աղցաններ, Քաղցրելին եւ Սուրճ

ARMENIAN NIGHT

Saturday, October 5, 2019 from 7:30 pm

MENU: Ourfa Kebab, Chicken Kebab, Appetizers.

Dessert & Coffee

RSVP: by September 28, 2019

Tel: 818-648-6270, 559-313-0147

Donation: \$65

Wine & soft drinks are included.

ՅԵՍ ՄԱԻՆ ՄԵԾԱՐԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆԱԳԼՏ ՎԱՀԱԳՆ ՏԱՄՐԵԱՆԻ ՊՈՂԱԿԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԻՆ ՄԷջ

ՄԱՐԻԵԹ Ա. ՕՐԱՆԵՒ

Կիրակի, Սեպտեմբեր 15,
2019ին, Պոլսահայ Միութեան
«Գուրեան Տանիքը» տեղի ունեցաւ
յուշ երեկոյ, քառասունքի հոգեհան-
գիստ, հանգուցեալ Յեղասպանագէտ
Փլոփէսը Վահագն Տատրեանի:

Երեկոն սկսաւ տուտուկահար
Ալպէրթ Վարդանեանի տուտուկի
մեղեդիներով։ Բացման խօսքը
կատարեց Պոլսահայ Միլութեան
Մշակութային Յանձնախումբի
ատենապետ եւ Հոգաբարձո՞ւ՝ Տոքթ։
Յովհաննէս Գուլակ Աւետիքեան, որ
ներկաները ողջունելէ ետք, հրաւիրեց
բոլորը յոտնկայս վայրկեան մը
յարգանքի տուրք մատուցանելու
հանգուցեալ Հրանդ Տիհնքի, Փրօփ։
Տատրեանի եւ Եղեռնի մէկ ու կէս
միլիոն նահատակներուն ի լիշտակ,
ապա հրաւիրեց Հոգեւորականաց
դասը՝ առաջնորդութեամբ Հիւսի-
սային Ամերիկայի Արեւմտեան թեմի
առաջնորդ՝ Գերշ. Յովինան Արք։
Տէրտէրեանի, քառասունքի առթիւ
հոգեհանգստեան պաշտօն կատա-
րելու եւ օրհնելու լիշտակի համար
սահմանադրամական աշխարհում։

պատրաստուած հրուշակը:
Յովնան Սրբազնն խոնար-
հումով լիշեց Փրօֆ. Տատրեանը
որուն անձամբ ճանչցած էր
Առաջնորդարանի յարկէններս՝ իրեն
ձօնուած հանդէսով մը եւ ան
բաժնուելով հանդերձ այս կեանքէն,
մեզ կը թողու հրաշալի ժառանգ մը
որ հայ մարդը իր բովանդակ
կեանքին մէջ, ըլլայ անհատական
կամ մեր հաւաքական կեանքին մէջ
բնաւ չենք մոռնար Հայոց
թեղասպանութիւնը: Եթէ մենք
կ'ուզենք յափտենապէս ապրիլ, պէտք
է խոնարդիլ Հայոց Յեղասպանութեան
նահատակիներուն դիմաց: Սրբազնը
յորդորեց բոլորը արթուն պահել
գիտակցութիւնը, ծանօթանալ եւ
ամբողջապէս մերը դարձնել այն
բոլոր գիտելիքներն ու փաստար-
կումները որոնցմով ան Հայոց
Յեղասպանութիւնը ճանաչելի
դարձուց ոչ միայն մեր ժողովուրդի
զաւակաց համար, այլ բոլոր ազգերու
ժողովուրդին համար:

սողողովրդիրս համարի:
Ներկայ էին նախակին առաջնորդ
Գերշ. Վաչէք Արք. Յովսէփեան, Արժ.
Տ. Աշոտ Քհնյ. Գամպուրեան
(Ներկայացուցիչ Մուշեղ Արք.
Մարտիրոսեանի) Արժ. Տ. Շնորհք
Ա. Քհնյ. Տէմիրճեան, Արարատ
իսկիհճեան Տուն Թանգարանի
տնօրիչնուհի՝ Տիկ. Մէկի Մանկա-
սարեան-Կոշին, Հայ Կաթողիկէ
Եկեղեցւոյ Ներկայացուցիչ՝ Փիթըր
Հայկ, Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ
Ներկայացուցիչներ՝ Վերապատ-

**«Զուարթնոց» Մշակութային Յանձնախումբ
Յոբելենական Դամերգ՝ Նուիրուած Կոմիտաս
Վարդապետի 150 Ամեակին**

Հիւսիսային Ամերիկայի
Արեւմտեան Թէմի «Զուարթնոց»
Մշակութային Յանձնախումբը սի-
րով կը ներկայացնէ լուրեկենական
համերգ՝ նույիրուած երգահան,
երաժշտագիտ, խմբավար, ազգագ-
րագիտ եւ երաժշտահաւաք մէծն
կոմիտաս Վարդապետի 150 ամեա-
կին:

Բացառուիկ այս համերգով տեղի
պիտի ունենայ Կիրակի, Նոյեմբեր
10, 2019ին, Երեկոյեան ժամը 6ին,
Առաջնորդանկատ Սբդ Ղեւոնդեանց
Մայր Տաճարէն ներս (3325 North
Glenoaks Boulevard, Burbank, CA
91504):

Ելոյթ պիտի ունենայ հեղինա-
կաւոր «Կրամքի» մրցանակի ներ-
կայացուած սովորանո իզապէլ Պայ-
րաքտարեան՝ ընկերակցութեամբ
երաժիշտներու Լոս Անձելըսէն,
Ֆրեզնոյէն եւ Գալֆորնիոյ Սան-
թա Պարագարայի համալսարաննէն:
Պիտի նուազակցի Ֆրեզնոյի Coro-
Vox Aeterna նուազախումը՞լ՞ի՞ խօս-
վարութեամբ Աննա Զելմերի:

Հայ արդի երածշտական դպրոցի հիմնադիր Կոմիտաս Վարդապետի ծննդեան 150 ամեակին նույրուած այս ընդգրկուն համերգը պիտի ներառէ զանազան ստեղծագործունեան և պատմութիւններ։ Նշենք, որ այս տարի ԵՌՈՒՆԵԱՔԾՈՒ եւս մեծ շուրջով տօնախմբեց Կոմիտասի 150 ամեակը։

Պիտի հնչեն նոր եկեղեցական
եւ աշխարհիկ մշակումներ երգ-

Տատրեանի գործակից պատմաբան
եւ ընկերաբան Փրօփ. Թանէլք
Աքչածի, որ առաջին անգամ ըլլալով
հայ եւ թուրք երկխօսութիւնները
ակադեմական մակարդակով
միասնաբար կատարած են: Տոքթ.
Աւետիքեան ընթերցեց կարգ մը
անցեալի զրոյց իրողութիւններ իր
եւ Տատրեանի միջեւ կայացած:

Խօսք առաւ իրաւաբան
Մինասեան յայտնելով, որ աս յատուկ
երեկոյ է մեզ համար, մենք պատիւ
կը ընծայենք այն 2 տղամարդկանց,
որոնք անցան ու գերապանցեցին
կը թոշակներու գերապան-

ցութիւնը ակադեմիային մէջ, թէ՝
որպէս ուսանողներ, թէ՝ ուսուցիչներ,
թէ՝ որպէս ուսումնասիրողներ, թէ՝
որպէս հեղինակներ: Անոնք պայքար
ստանձնեցին հաւաքոյթ-
ներու-հանրահաւաքներու մէր
անվտանգ սահմաններէն այն կողմ՞ն
յայտարարելու, թէ ի՞նչպիսի
ցեղասպանութիւն տեղի ունեցած է,
եւ ինչպէս ան ոչնչացուցած է մէր
ներկայութիւնը մէր պատճական
հայրենիքին մէջ, ինչպէս մենք կը
պահանջենք հատուցում եւ
արդարութիւն: Անոնք 2 հոգի են,
որոնք ստանձնեցին հակառակորդի
դաշտը, 2 տղամարդիկ, որոնք կը
տիրապետեն այս պայքարը
անհրաժեշտ գործիքներով պայքարի
արիութեան համար, որոնք կը
դիմադրեն անձնական եւ ընտանեկան
անվտանգութեան սպառնալիքներուն,
ակադեմական սեւածողութներու

Քրտնաջան արշաւմերուն, պետական
ֆինանսաւորմամբ ընդդիմութեանը
եւ ակադեմական վարձու գինքերուն;
Որոնք իրենց մակերեսային
հաւատարմագրերով անողոք կը
խօսին եւ կը զրապարտեն ձեզ համար
գրեթէ անսահմանափակ պետական
տուգանքին, այնպէս որ անոնց
աղբիւրներով անոնք դիմակայեցին
չարութիւնը՝ քաջութեամբ, որ այդ

չախմբի եւ սովորանօի համար դաշ-
նաւորմամբ, մանկական երգերու
եւ աղօթքներու փունջ մը՝ սրնգի,
տաւղի եւ սովորանօի համար դաշ-
նաւորմամբ, ինչպէս նաև ժողովր-
դական երգեր՝ սովորանօի եւ լարա-
յին քառեակի համար դաշնաւոր-
մամբ: Lively Arts հիմնադրամի եւ
Պայրաքտարեանի գլխաւոր նպա-
տակը այս համերգին միջոցաւ
ներկայացնել կոմիտասի համա-
մարդկալին արժէքն ու մեծու-
թիւնը, որ Հոգիներ կը թափանցէ,
սրտեր եւ մտքեր կը զմայլի, եւ կը
կամոջէ անուեան ու ասաբան:

Գաղուչք, ասցանալու և պահպան։
Տոմսակներուն արժեքներն են՝
35.00, 50.00, 100.00 տոլար։ Զա-
նոնք կրնաք ապահովել հեռախայ-
նելով 818-558-7474 X 0.

յաղթելու միակ միջոցն էր: Անոնք
իրենց սերունդի հականերն են, որոնք
պատմութեան աղեղը կը դարձնեն
իրականութեան մէջ թեքուելու դէպի
արդարութիւն: Տատրեանը եւ
Աքչամը կը սորվեցնէին իրենց
ժամանակակիցներուն եւ ապագայ
սերունդներուն Հայոց թեղասպա-
նութեան բոլոր չարիքները, որուն
կողմէ կատարուած էր այն, ինչն էր
այն նախադրեալը՝ մէծ տէրութիւն-
ներու անտարբերութիւնը ցեղասպա-
նութենէն ինտոյ եւ անոր ընթացքին,
որոնք նպաստեցին անոր եւ ապագայ
ցեղասպանութիւններուն ու Հոլո-

Քռութիւն։ Մինասեան յայտնեց, որ Փօրօֆ.
Աքչամը նոյն իրավիճակին առջեւ
պիտի կանգնի տուժածներուն,
հրեշտակներուն, ինչ-որ մէկուն,
յատուկ անձի մը, որուն ծննդեան
օրը պիտի նշուէր այսօր, կը դառնար՝
65 տարեկան, իր յարգելի ընկերը՝
Հրանդ Տինք։ Եւ ո՞վ կ'անդրադառնաց
իր աչքերուն մէջ եւ կ'ըսէ, թէ ի՞նչ
ըրած էք։ Եւ ես կը պատասխանեմ,
որ չեմ մոռցած ձեզ եւ ձեր
ժողովուրդին՝ Հրանդ։ (Նշենք թէ
Պոլսոյ մէջ ամէն տարի Սեպտեմբեր
ամսու 15ին «Հրանդ Տինք
Միջազգային Մրցանակ»ը կը տրուի):

Իրաւաբան Մինսեենը կոչ
ուղղեց Փրօֆ. Աքչամին շնորհելու
այդ մրցանակը, եւ հրատիրեց
Միութեան նախկին ատենապետ
Միմոն Աճիլաչողլուն, Խորհուրդի
ներկայ անդամներէն՝ իտի
Սարաֆողլուն, Տոքթ. Մուրատ
Քէօչքէրը, Սերժ Պուլանըքեանը,
տիկին Մակի Մանկասարեան-
կօշինը (Արարատ իսկիճեան
թանգարանի տնօրէնուհին): Փրօֆ.
Աքչամը ստացաւ «Պոլսահայ
Միութեան-«Վահագն Տատրեան
Ուսումնական Ցեղասպանութեան
Շքանշանը 2019» ձեռամբ՝ Տոքթ.
Աւետիքեանի:

massis Weekly

Volume 39, No. 35

Saturday, September 28, 2019

PM Pashinyan Draws Thousands in Los Angeles Rally

LOS ANGELES—Prime Minister of Armenia, Nikol Pashinyan visited Los Angeles on September 22nd, drawing massive crowds of community leaders, activists and Armenian-Americans from all throughout southern California, in his first visit as Prime Minister to the largest Armenian Diaspora.

The trip was highlighted by a rally held in Grand Park in Downtown Los Angeles, during which LA Mayor Eric Garcetti invited the Prime Minister to speak in front of the thousands in attendance.

Prior to the rally, Pashinyan met with the Armenian news media outlets and various leaders of political, cultural and philanthropic organizations

in the Armenian-American community.

A point of emphasis from the Prime Minister throughout the day was the need to unite Armenians from the Diaspora and in Armenia.

"This is one of the most important issues of our Third Republic," Pashinyan said about Armenians in the Diaspora participating in the country's politics. "I've previously said that the most important issue is, in a conceptual and ideological sense, to do away with the Diaspora-Armenia borders."

Pashinyan went on to say, and repeat for the adoring crowd in front of LA City Hall, that Armenians should spend at least one or two months a year living in Armenia. The emphasis

was clearly on "living" as he spoke to the Diaspora about establishing businesses, building homes and growing both economically and in spirit with Armenia.

What would make this more easily feasible is his desire for every Armenian to be a citizen of Armenia, which led him to the question of Armenians voting in the Diaspora.

"If we are giving Armenians in the Diaspora the right to vote, we must uphold the same conditions as they exist for Armenians living in Armenia," said Pashinyan.

This means that the Prime Minister does not see establishing polling places in the Diaspora as a net-positive, and every Armenian would have to be in Armenia in order to cast a ballot.

"We have to secure the possibility, in all voting districts, for a candidate to run an election campaign."

One issue that was unavoidable was the status of the Amulsar gold mine project. With demonstrators outside vying against the project being green-lit, Pashinyan painted a picture of two extremes and placed himself in the middle.

"What's most unfortunate for me [regarding Amulsar] is that everyone has their viewpoint regardless of everything else," said Pashinyan. "I disagree with the notion that a govern-

Continued on page 4

Continued on page 3

PM Pashinyan Meets with Social Democrat Hunchakian Party Leaders

LOS ANGELES—Prime Minister Nikol Pashinyan's working visit to the United States has kicked off with a series of meetings and events in Los Angeles.

On September 22nd, Prime Minister Pashinyan met with the Social Democratic Hunchakian Party's (SDHP) Central Board and Western US Executive Committee members, headed by Board Chairman Hambik Sarafian.

Greeting the SDHP leadership representatives, the Premier noted:

"Dear Mr. Sarafian, Dear colleagues,

I am pleased to meet you here today and discuss our current agenda. Of course, despite our efforts to make this meeting more practical, it is more emotional in nature. This is not, at least, a bad trend, as it creates a better

Continued on page 4

Framework Agreement on Cooperation Signed Between Armenia and California

NEW YORK — A Framework Agreement on Cooperation has been signed between the Republic of Armenia and the State of California in New York in the presence of Prime Minister Nikol Pashinyan.

The agreement was signed by Armenia's Foreign Minister, Zohrab Mnatsakanyan and California Governor Gavin Newsom.

Present at the signing ceremony was California State Senator Anthony Portantino, who represents the largest ethnic Armenian Diaspora within the California State Legislature.

According to the agreement, Armenia and California will develop comprehensive cooperation in all areas; specifically, for the purposes of fostering economic cooperation and development, facilitating joint research and development, enhancing business relationships and educational opportunities.

Following the signing of the agreement, a meeting was held between Prime Minister Pashinyan and Governor Newsom. Both agreed that the signing of the Framework Agreement would promote deepening of coopera-

'Red' Screening Draws Large Crowd In France

On Friday, September 20, the Armenian Council of Europe (ACE), Sourp Khatch Tebrevank and the University for Peace in Turkey organized a public screening of the documentary film "Red" produced and directed by Turkish political scientist Kadir Akin.

Garo Paylan, member of the Turkish Grand National Assembly for the Peoples' Democratic Party (HDP), representing Diyarbakir, made a special trip to support the film, despite the unstable situation in Turkey.

In attendance were Luc Carvounas, Member of the French

Parliament for the Val-de-Marne, Michel Gerchinovitz, Mayor of Alfortville, as well as many community members and activists.

"Red" deals with the Ottoman democratic intellectual movement and the "Armenian Question" as it manifests itself in all its news after the Berlin agreements of 1893. In particular, it traces the history of Armenian Political Parties leading the fight for rights born from this agreement.

The film derives its content from

Continued on page 4

Former Vice President Joe Biden Says U.S. Must Reaffirm Armenian Genocide

WASHINGTON, D.C. – In a letter to the Armenian Assembly of America, former Vice President Joseph R. Biden, Jr. said that the United States must reaffirm the Armenian Genocide. Biden sent a congratulatory letter honoring Congresswoman Jackie Speier (D-CA) for receiving the Assembly's Deukmejian Award for Public Service.

"The United States must reaffirm, once and for all, our record on the Armenian Genocide. As a co-chair of the Congressional Caucus on Armenian Issues, Congresswoman Speier has been an unfailing champion on this important issue. We must never forget or remain silent about this horrific and systematic campaign of extermination that resulted in the deaths of 1.5 million Armenian men, women, and children and the mass deportation of 2 million Armenians from their homes," Vice President Biden told the Armenian Assembly.

"If we do not fully acknowledge, commemorate, and teach our children about genocide, the words 'never again' lose their meaning. The facts must be as clear as and as powerful for future generations as for those whose memories are seared by tragedy. Failing to remember or acknowledge the facts of a genocide only paves the way for future mass atrocities," he added.

Congresswoman Speier was honored for her exemplary work in the U.S. House of Representatives, as well

as her leadership, dedication, and passionate support of Armenia and Artsakh. Armenian American leaders and activists throughout the United States attended the Gala in Washington, D.C., which was part of the Armenian Assembly of America's 2019 National Advocacy Conference.

"I'm proud to join the Armenian Assembly of America in honoring Congresswoman Jackie Speier's steadfast commitment to advancing U.S.-Armenian relations. Representative Speier has demonstrated incredible leadership in Congress on issues ranging from women's rights and national security to global human rights and the support of free and fair democracy. The people of California and the American people are fortunate to have her fighting for justice and equality at home and abroad – the world is truly better for it," Vice President Biden stated.

U.S. Congressional Delegation to Visit Armenia and Artsakh

WASHINGTON, DC — U.S. House of Representative members, Jackie Speier (CA-14), Judy Chu (CA-27) and Frank Pallone (NJ-06), are scheduled to pay a one-week visit to Armenia and Artsakh on October 1st to discuss relations between the two nations, reported the Voice of America's Armenian service report.

"I am sure we will be proud to witness the new reality of Armenia," said Congresswoman Speier at a recent gala hosted by the Armenian Assembly of America. "Democracy has become tangible in Armenia when it declines worldwide. Armenia is a bright spot in this gray picture, and it's the duty of us all to keep that light on."

According to Congresswoman Speier, as the most powerful democratic country in the world, the United States should support Armenia in establishing democracy. The Congresswoman, who is of Armenian descent, hailed the 2018 Velvet Revolution as an unprecedented event, not only for Ar-

menia, but for the whole world.

Speier believes Armenia is facing three major challenges now – developing the economy, strengthening its position in the region and opening up opportunities for its own citizens.

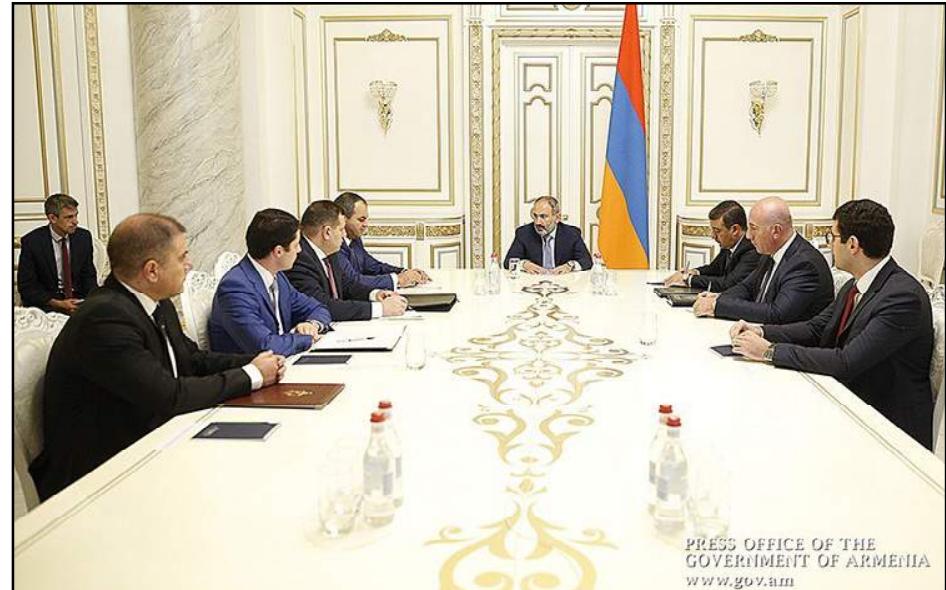
She added, implementing democratic reforms and cracking down on corruption are challenges which the government enjoying high public support can overcome easier.

Congresswoman Judy Chu is looking forward to her visit to Artsakh. "I particularly want to visit Artsakh in order to get acquainted with the situation, to see what is happening there and to be able to provide even more serious support to the establishment of peace in Artsakh in the future."

Congressman Frank Pallone, founder and co-chair of the Congressional Armenian Caucus, thinks their visit is particularly important as it is the first visit by American lawmakers to Armenia since the Velvet Revolution.

"One of the reasons for our visit

PM Pashinyan Orders Armenian Law-Enforcement Authorities to Step Up Anti-Corruption Efforts

PRESS OFFICE OF THE GOVERNMENT OF ARMENIA
www.gov.am

YEREVAN — Prime Minister Nikol Pashinyan on Friday ordered Armenian law-enforcement authorities to step up their anti-corruption efforts and, in particular, recover more public funds embezzled or wasted by former officials.

Pashinyan met with the heads of Armenia's law-enforcement agencies and State Oversight Service to discuss what his press office described as further "measures planned in the fight against corruption."

"I believe that we need to give new impetus to the fight against corruption and, if I can put it this way, restart this process," he said in his opening remarks publicized by the office. "I find that extremely important not only in terms of solving corruption-related crimes committed in the past. I am also convinced that if we are not principled enough on this issue corruption is a phenomenon which will find ways of adapting to the new conditions and showing the ability to come back in a phased, slow, creeping fashion."

The meeting came just days after Pashinyan forced the resignations of the chief of the Armenian police, Valeri Osipyan and the director of the National Security Service (NSS), Artur Vanetsyan. They were replaced by Interim Police Chief Arman Sargsyan and Interim Director of the National

is that our group wants to support the new government and parliament of Armenia," said the Congressman.

According to Pallone, although the U.S. State Department advised U.S. lawmakers to avoid visiting Artsakh, the delegation decided to make the trip anyway. As for his visit to Armenia, the Congressman plans to discuss the expansion of cooperation in the politi-

Security Service Eduard Martirosyan,

The 44-year-old prime minister has repeatedly claimed to have eliminated "systemic corruption" in the country since he swept to power in May 2018. During his 16-month rule, law-enforcement authorities have brought serious corruption charges against dozens of persons, including close relatives and cronies of former President Serzh Sarkisian.

Pashinyan said on Friday that the state has recovered a total of 51 billion drams (\$107 million) in lost public funds as a result of those criminal cases. He said that while this is "not a small sum" the law-enforcement bodies can do "much more." He stressed at the same time that they must avoid "repressions" or other violations of the due process in that endeavor.

Pashinyan already said on August 30 that Armenians expect a tougher anti-corruption fight from the authorities and that the latter are creating "new institutional structures" for that purpose. He praised an anti-graft strategy and a three-year action plan drafted by the Armenian Justice Ministry in June.

The documents call, among other things, for the creation of anti-corruption courts and a special law-enforcement agency empowered to prosecute state officials suspected of bribery, fraud and other corrupt practices.

cal and trade-economic spheres with their Armenian counterparts.

"We are very excited about the Velvet Revolution," said Congressman Pallone. "Armenia is on the way to becoming a more democratic country. We are inspired by the political will of the new government to fight corruption, implement judicial reforms and establish the rule of law in the country."

NATIONAL NOTARY ASSOCIATION
NOTARY PUBLIC

Garine Depoyan

626-755-4773

554 N. Chester Ave Pasadena, Ca. 91106

ghdepoyan@gmail.com

Armenia's Hakob Mkrtchyan Wins Gold at World Weightlifting Championships

Armenian weightlifter Hakob Mkrtchyan became world champion at the International Weightlifting Championships in Pattaya, Thailand, with a combined result of 375 kg (167 + 208) in the 89kg class.

In the snatch, Hakob Mkrtchyan was able to lift 163kg weight over his head on the first attempt.. In his second attempt, the Armenian weightlifter

lifted 167kg. He failed to lift 170kg on his third attempt and finished 4th in the snatch.

In the clean and jerk, Hakob Mkrtchyan requested a 204kg weight for the first approach, which he was able to lift successfully. In the second approach, the Armenian weightlifter managed to hold 208kg and become world champion.

Rare Book Signed by Aurora Mardiganian Donated to Armenian Genocide Museum

YEREVAN (Armradio)—Armenian-American Nadia Shahgaldian has donated an ancient book of unique importance to the Armenian Genocide Museum-Institute. The book is autographed by Aurora Mardiganian, an eyewitness and survivor of the Armenian Genocide.

The volume is the first edition of the screenplay of the movie “The Auction of Souls” based on Aurora’s famous memoir. The story of Aurora Mardiganian, the Christian girl who survived the great massacres, scenario by Frederic Chapin, staged by Oscar Apfel, produced by W. Selig, New York, 1919.

This unique volume has been purchased by Nadia Shahgaldian’s husband from Rare Books Store. For more than 20 years, the book has been kept as a relic by Shahgaldian family.

Aurora Mardiganian’s diary was published in New York in 1918 as

“Ravished Armenia” or “The Auction of Souls.” In the same year, the silent movie “The Auction of Souls” based on this book appeared on the American screens.

In the movie, Aurora played her own role thus becoming the first Armenian film actress in the movie depicting the horrific images of the Armenian Genocide.

Framework Agreement on Cooperation Signed

Continued from page 1

tion and development of Armenia-California relations.

The Prime Minister noted that California is one of the centers of the Armenian-American community, as well as the most innovative US economy and the epicenter of state of the art technology. The Prime Minister added that Armenia is interested in further strengthening ties with one of the most populous states in the US.

Pashinyan touched upon the velvet revolution and the democratic processes in Armenia, which he credited for laying the foundation for reforms and radical changes in different spheres. According to the Prime Minister, “Armenia is cur-

rently on the path of economic revolution. There is a steady dynamic growth of the economy, practical steps taken by the government to fight corruption, eliminate monopolies and create a favorable business environment.”

Governor Newsom welcomed the Armenian Prime Minister’s visit to the US, noting that the Armenians of California continue to “play a major role in the development of the state and the strengthening of Armenian-American ties.”

Issues discussed between the two leaders included the deepening of the Armenia-California trade-economic cooperation, intensification of contacts between business circles and expansion of ties. An agreement was reached to intensify bilateral

Garo Paylan Visits Armenian Community of Alfortville France

ALFORTVILLE -- On September 20th, Garo Paylan, the MP of the People’s Democratic Party (HDP) paid a historic visit to the Armenian community of Alfortville, France.

Paylan who is of Armenian descent, was specifically invited by the Armenian Council of Europe (ACE)

for the screening of “RED” produced and directed by Turkish political scientist Kadir Akin.

Garo Paylan began his visit by meeting the Parish Council of the Armenian Apostolic Church, chaired by Raffi Pohanian.

The priest of the parish, Der Dirayr Keledjian, then prayed for him by inviting him to stand above a receptacle, unique in a church, containing the land of various regions of Western Armenia brought by the parishioners.

The visit continued with an exciting exchange with students from the Saint-Mesrop-Arabian school group, to whom he asked for the origin of their families. He invited those who did not know how to answer, to ask their parents at home on the evening making them aware of the importance of these historic lands.

The director of the school, Agnès Minas, and the members of the Board of Directors of the Management Association, chaired by Karin Lerian also had the opportunity to talk privately with the Armenian MP.

Garo Paylan then paid tribute to

the victims of the Armenian Genocide by laying a wreath at the feet of the Khatchkar of Alfortville.

Paylan also visited Alfortville’s Armenian Youth Center, where he met with various Armenian journalists, and was received by the Social Democrat Hunchakian Party Executive Commit-

tee of France headed by Saro Mardiryan.

Paylan joined Kadir Akin and held a private meeting with the Mayor of

the City of Alfortville, Michel Gerchinovitz, the deputy of Val-de-Marne, Luc Carvounas and the co-president of the CCAF, Ara Toranian, before attending a screening of “RED” at the Alfortville Cultural Center to a full capacity crowd.

Pashinyan for the invitation and promised to consider visiting Armenia at the right time.

Governor Newsom was in New York to partake in Climate Week NYC, while Prime Minister Pashinyan, fresh from his visit to California, was there to attend the opening of the 74th session of the UN General Assembly.

“ZVARTNOTS” Presents Soprano Isabel Bayrakdarian & Friends: A Musical Celebration of Gomidas @150

BURBANK -- “ZVARTNOTS” Cultural Committee will present a special event, “Soprano Isabel Bayrakdarian & Friends: A Musical Celebration of Gomidas @150,” featuring the works of Armenian composer, priest, ethnomusicologist, arranger, researcher, and choirmaster Gomidas Vartabed on Saturday, November 10, 2019 at 6 pm at St. Leon Armenian Cathedral (3325 N. Glenoaks Blvd., Burbank, CA). The program will include performances by Grammy Award-nominated soprano Isabel Bayrakdarian and musicians from Los Angeles, Fresno, and UC Santa Barbara, along with Anna Hamre who will conduct the Fresno Coro Vox Aeterna.

In recognition of the UNESCO-commemorated 150th anniversary of the birth of Gomidas Vartabed (1869-1935), who is considered the founder of the modern Armenian classical school of music, the program will be an all-encompassing celebration of the composer’s diverse works. With new arrangements that highlight his sacred and secular works (arranged for choir and soprano), a collection of children’s songs and prayers (arranged for flute,

harp, and soprano), and folk songs (arranged for soprano and string quartet), the mission of the Lively Arts Foundation and Bayrakdarian in presenting this concert will be to celebrate the universality of Gomidas’ music and its ability to transcend and elevate the soul, bridge the past to the future in a quest for inner self, and to inspire the heart and the mind of the listener.

Tickets are \$35, \$50 \$100. Tickets are available for purchase by calling Western Diocese at (818) 558-7474 ext. 0.

PM Pashinyan Draws Thousands

Continued from page 1

ment should make decisions based on [which side] applies the most pressure... on this issue we must be honest and follow the truth.”

Appealing to the Armenian-American youth, Pashinyan emphasized the importance of being proud of one’s culture and encouraged the youth to invest in Armenia’s future, in terms

of tech startups and other means of promoting the country through their respective fields of study.

But despite some political disagreements, a large portion of the Los Angeles Armenian community was brought together by a leader that inspires them, and seemed to have left with a greater sense of pride, enthusiasm and desire to reconnect with Armenia.

PM Pashinyan Meets with SDHP

Continued from page 1

context for discussing many issues on our country’s agenda in a better atmosphere. I am happy to see you.”

SDHP Central Board Chairman Hambik Sarafian welcomed Prime Minister Pashinyan, noting that his party welcomes and supports the reforms underway in Armenia.

“Dear Mr. Prime Minister, the Social Democratic Hunchakian Party expresses its support to you, as well as to the Armenian government, in the process of democratic, economic and judicial reforms underway in the Homeland. We are ready to support you and we are confident that under your leadership, we will be able to continue the progress in our Motherland,” he noted.

The ongoing transformations, the strengthening of Armenia-Diaspora ties, Diaspora’s involvement in the reform process, the efforts to ensure eco-

nomic progress and other issues were discussed during the meeting.

Referring to the economic development trends in Armenia, the Prime Minister noted that the growth rates are increasingly optimistic month after month, there is good momentum, and the reaction of the international community is also contributing to this process.

“At this point, I attach great importance to creating an atmosphere conducive to communication with the Diaspora, which means that there should be no sense of alienation or separation in the Diaspora. The Diaspora must be fully involved in Armenia’s progress. To this end, during my visits abroad, I meet with representatives of Armenian communities in the Diaspora. I think the time has come to mobilize our national potential around Armenia,” Nikol Pashinyan said.

‘Red’ Screening Draws Large Crowd

Continued from page 1

historical data and documents: the uprisings of Kumkapu, Sasoon and Zeytun as well as the Ottoman Bank

affair and draws Armenian MPs sitting in the Ottoman Parliament after the promulgation of the Constitutional regime in 1908 and reports on the struggle and battle for social rights.

Charity Raises Over \$200k for Orphans in Armenia

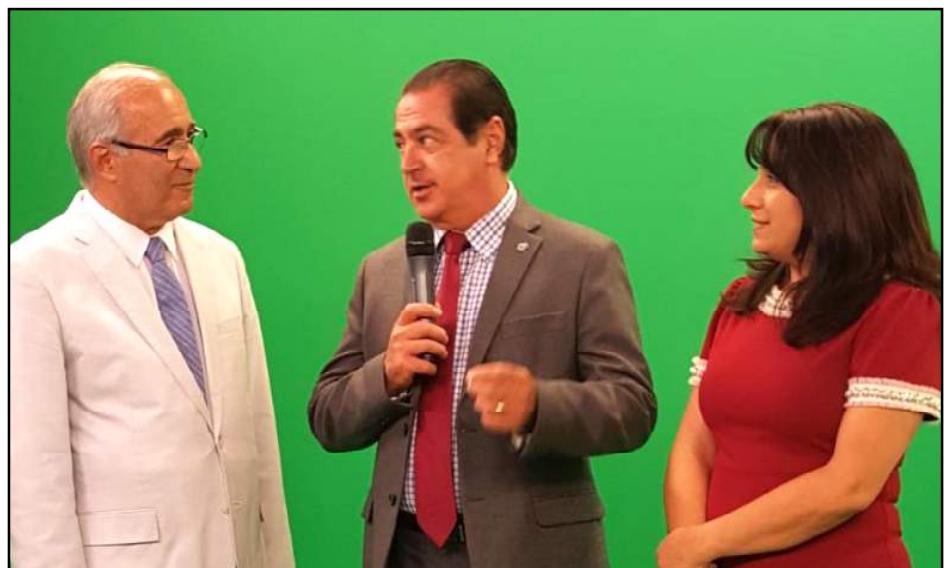
GLENDALE – The Armenian American Orphans and Disabled Children’s Fund raised over \$200 thousand dollars for dilapidated schools and orphanages in Armenia and Artsakh during their annual telethon on September 8, under the charismatic and unwavering leadership of President Ovanes Balayan.

Since its inception 20 years ago, the non-profit organization, founded by philanthropist Balayan has raised millions of dollars in renovation and restoration projects helping over 220 thousand children in need.

Over 10 facilities have been renova-

comfortable, happy and taken care of,” said Balayan. “It is our duty to make sure that the future generation of Armenians receive the level of care they deserve so that they may be productive citizens of Armenia and Artsakh.”

Joining Balayan was Glendale City Council Member Vartan Gharpetian who urged viewers to participate in the telethon, emphasizing the need to help children who are disadvantaged economically and physically. “I am very proud to be doing my part for this fund, which helps neglected children who deserve much better living condi-

vated some of which include orphanages and boarding schools in the Dalarik and Kharberd region, The School of Visually Impaired Children and Seven Angels Kindergarten in Gyumri, which was re-named to honor the 7 members of the Avetisyan family who were viciously murdered by a Russian soldier in Gyumri.

In 2017, Balayan raised over \$200,000 to convert a facility in Spitak into a kindergarten, recreation center and gymnasium. “It is my life’s mission to make sure that orphaned and disabled children living in poor conditions receive everything that they need in order to be

tions, to succeed,” said Gharpetian. “I applaud Mr. Balayan for his continuous and unrelenting dedication to this worthy cause. He is a great example of an exceptional human being who goes above and beyond to put a smile on the faces of disadvantaged and innocent children in need.”

Balayan stated that he personally surveys the schools and facilities being renovated to ensure a transparent process for the duration of the projects. He added that although the telethon has ended, the organization accepts donations year-round. For more information, please visit www.forourkids99.com

with nineteen fellow compatriots in Constantinople’s Bayazit Square in June 1915.

The documentary shows that the Genocide not only killed over 1.5 million Armenians, but it also destroyed the intellectual and cultural heritage of the region, and damaged the roots of socialist ideals.

Shot in Geneva, Basel and Istanbul in high-definition, “Red” features a myriad of extracts from reports and archival images. It was first premiered in Istanbul on October 12, 2017 in the presence and support of Garo Paylan.

Լիբանան

Նոր Սերունդի Պարը Յանուն «Նոր Հայաստան»-ին

ԾԻՐԱԶ ԲԵՐԵԲԵԱՆ

Նոր Սերունդը կը պարէ Նոր
Հայաստանի համար։ Անցնող շա-
բաթավերջին, Սեպտեմբեր 20-էն
22, Հայաստանի Հանրապետութեան
անկախութեան 28-րդ տարեդարձի
օրերուն, Նոր Սերունդ Մշակութա-
յին Միութեան ԱՐԵԳ պարախում-
բը ներկայացուց իր տարեկան մեծ
ելոյթը, զայն նուիրելով վերջին
շրջանին զարգացումի վերածնունդ
ապրող հայրենիք Հայաստանին ու
հայ ժողովուրդին։ Երեք օրերու
ընթացքին, ԱՐԵԳ պարախումբի աւե-
լի քան 70 պարողները միւռանահաջայ
եւ օտարազգի այցելու հանդիսատե-
սին ներկայացուցին իրենց տարուան
մը աշխատանքը՝ «Նոր Հայաստան»
ելոյթը՝ գեղարուեստական ղեկավար
եւ պարուսոյց Շահէ Տեմիրճեանի
գիշաւորութեամբ։

Նոր Սերունդ Մշակութային
Միութեան վարչութեան համոզու-
մով, «Խաղաղ եւ պայծառ ապագայ
կերտելու համարպէտք է նպատակ
ունենալ երկրի եւ ժողովուրդի
կեանքի բարելաւումը բոլոր բնա-
գաւառներէն ներս։ Անշուշտ այս
առումով արուեստի բնագաւառը
կը գրաւէ առաջատար դիրքեր,
որովհետեւ ժողովուրդի մը գոյա-
տեւումը, զարգացումն ու ինքնու-
թեան պահպանումը դժուար պիտի
ըլլար իրագործել առանց մշակոյ-
թի պահպանման եւ տարածումին,
մանաւանդ նոր սերունդի ներկայա-
ցուցիչներու շրջանակներուն մէջ։

Սիութիւնը նաեւ կը հաւա-
տայ միասնականութեան կարեւո-
րութեան, կ'աջակցի նոր Հայա-

տանի զարգացումին, հայրենիքը
համարելով ամէն բանէ վեր: Նշեալ
բոլոր սկզբունքներն ու գաղափար-
ները ակնյայտ էին Սին էլ Ֆիլի
քաղաքապետարանի Նապիլ Քա-
հալէի անուան սրահի բեմին վրայ,
ուր կրտսերագոյն պարողին մինչեւ
երեցագոյն երիտասարդի պարա-
յին շարժումներուն, ապրումնե-
րուն եւ դէմքի արտայատութիւն-
ներուն վրայ ակնյայտ էր հայրենի-
քի հանդէպ սէրը եւ նոր Հայաստա-
նը աւելի եւս պայծառացնելու
սիփիւրքահայուն կամքն ու կորովը:

ԱՐԵԳ պարախումքի անդամ-
ները նաեւ չմոռցան իրենց նախա-
սիրած միջոցով՝ պարելով յարգե-
լու յիշատակը իրենց խմբակից վա-
ղամեռիկ պարմանուհի Մնելա թօ-
սունեանի, որ տակաւին մօտիկ
անցեալին ԱՐԵԳ-ի շարքերէն բեմ
կը բարձրանար, հանդիսատեսին
ներկայացնելու համար լաւագոյնը:
Սակայն այս տարի, անոր ակամաց
բացակայութեամբ, կարծէք ԱՐԵԳ-
ի անդամները վճռած էին տիրու-
թիւնը վերածել ուրախ յիշատակ-
ներու վերականգնան առիթի: Եւ
որովհետեւ բառեր չկային արտա-
յալտելու կորուստի ցաւը, պարա-
խումքի տղաներն ու աղջիկները
դիմեցին իրենց նախասիրած լեզ-
ուին՝ պարին, պարմանուհի յիշա-
տակը յարգող երաժշտութեան
հաջիւններուն ներքեւ, միաժամա-
նակ յուզմունք եւ երախտագիտու-
թեան զգացում յառաջացնելով հան-
դիսատեսին մօտ:

ԱՐԵԳ-ի վարչական եւ գեղարուեստական զեկավարութիւնը նաեւ չէր մոռցած յարգելու լիշա-

տակ մը եւս՝ մեծանուն ֆրանսահայ
արուեստագիտ, երգիչ Շարլ Ազ-
նաւուրի լիշտատակը, որուն երգե-
րէն փունջով մը պարեցին խուռմբի
մեծ տղաներն ու աղջիկները: Բնա-
կանաբար, հայկական պարի ելոյթ
մը անկատար կ'ըլլայ առանց հայ-
կական Քոչարիի, պարեցին թէ՛
չափահասները, թէ՛ փոքրերը՝ վեր-
ջիններս պարուսոյց Սարին Տե-
միրճեանի հսկողութեամբ եւ ցուց-

A photograph of a stage performance at night. The stage is illuminated by several bright spotlights. A band is performing on stage, and a female singer in a pink dress is singing into a microphone. A large screen on the right side of the stage displays a close-up of the same woman in the pink dress. In the foreground, the audience is visible, with many people holding up their phones to take pictures. The overall atmosphere is that of a live concert or musical performance.

մունքներով:

Հայկական պարերու շարքեր
կարելի է նաև առանձնացնել
«Մախմուր աղջիկ», «Նազանի»
եւ «Կատակ պար» պարերը, որոնց
միջոցաւ հանդիսատեսին ներկա-
յացուեցան հայ աղջիկներու հե-
զանձկուն շարժումները եւ միշտ
կատակասէո հայու ուռուսի ոռհին:

Կառչած մնալով հանդերձ հայ-
կական մշակույթին, հայ երիտա-
սարդը միաժամանակ պատրաստ է
ծանօթանալու այլ մշակույթներու
եւ իր պարագին հմտութիւնները
աւելի եւս զարգացնելու այլ շրջա-
գիծերու մէջ: Այս առումով, ԱՄԵԳ
պարախումբը բեմը գունաւորեց
համաշխարհային երանգներով՝ մեք-
սիքական, ռուսական, քնչուական
եւ եղիպատական պարերով, որոնք
բոլորն ալ կատարուեցան բացա-
ռիկ գարագետութեամբ, այնպէս որ

Շառավեանի «Գիշերային ժամի հրավորութիւններ»ը, գրուած ջութակի եւ վիոլայի համար: Հոչակաւոր կատարողներն են՝ ջութակահար Վարդի Մանուէլեանը (LA Philharmonic) եւ Մովսէս Պօղոսեանը («Դիլջան»ի գեղարուեստական դեկավար եւ UCLA համալսարանի ջութակի պրոֆեսոր), վիոլիստ Զէ Եէն Զէն («Ֆորմոզա» քառեակ եւ UCLA համալսարանի վիոլայի պրոֆեսոր), թաւջութակահար Քլայվ Գրինամիթը («Քոլբըրն»ի պրոֆեսոր եւ անցեալում «Տոկիօ» քառեակի անդամ), նաև LA Philharmonic-ում հոբոյ նուագող Անն Մարի Գաբրիելը, «Դիլջան»ում իռադին եւութով:

անծանօթի մը համար դժուար
պիտի ըլլար համոզուիլ, թէ խոր-
քին մէջ հայ պատանիներ եւ պար-
մանուհիներ են այս միջազգային
պարերու կատարողները։ Այսու-
հանդերձ, հայը վերջ ի վերջու
պիտի վերադառնայ իր արժատնե-
րուն եւ փորձէ զանոնք աւելի եւս
ամրապնդել։ Հայաստանի անկա-
խութեան 28-ամեակը միասնաբար
տօնեցին ԱՐԵԳ-ի անդամներն ու

Հանդիսատեսները, մերթ բարեւ
տալով հայրենիքին, մերթ հայկա-
կան «Նոր պարով», միշտ հայու
հպարտ քայլերով եւ ոստիւններով։
Իսկ ելոյթի աւարտին բեմին
վրայ բարձրացած բերդը պարզա-
պէս վերցիշեցում մըն էր, որ Նոր
Սերունդ մշակութային միութիւնը
եղած է ու կը մնայ հայ նոր
սերունդներու հայկական ինքնու-
թեան եւ մշակութային արժէքնե-
րու պահպանման անսառիկ ամրոցը՝
բերդ մը, զոր ոչ օտարութեան
հրդեհը, ոչ ալ մեր ազգային ար-
ժէքները խաթարող թշնամական
ուժեղագոյն քամիները կարողու-
թիւն ունին խորտակելու, որովհե-
տեւ իւրաքանչիւր արհաւիրքի ետք
դարձեալ պիտի յայտնուի Նոր
Սերունդի հայը, կառուցելու հա-
մար մեր բոլորին յաւերժական
տունը՝ պահառ Նոր Հայաստանը։

«Դիլիջան» համերգաշարի յուբելնական 15-րդ տարեշրջանը ներկայացնում է հնի եւ նորի, ճանաչուածի եւ չճանաչուածի հրաշալի մի հաւաքածոյ: Արեւմտեան դասական երաժշտութեան՝ թեթհովենի, Բրամպի, Շուբերտի եւ Հայդնի սիրուած գլուխտործոցները պիտի կատարուեն կողք-կողքի կոմիտասի, Յարութիւնեանի, Մանսուրեանի, Շարաֆեանի եւ այլ հայկական պողովարների գործերի հետ: Բայցի «Դիլիջան» վերադարձող սիրելի արուեստագէտներից, ինչպիսիք են Երգչուհիներ Թոնի Առնուլոր եւ Շուշիկ Պարսումեանոր,

Դիլիջան Համերգաշարի Յոթելենական
Տարեշրջանի Բացումը Լուսարձակում է
Բենջամին Բրիտտենին

թիւ 5 եւ Արեւմտեան ափում
առաջին անգամ կատառուող Վահէ

Վախճանման 85-Ամեակ (1846-1934)
Ստեփաննոս Արքեպիսկոպոս Յովակիմեան
Կորովի եւ Երկարամեայ Առաջնորդ Նիկոմիդիոյ եւ Պուլկարիոյ

«Ստեփանոս Արքեպիսկոպոս ամբողջ իր հոգութեան շրջանին իր ժողովուրդին եւ ամենքեն սիրուած եւ յարգուած էկեղեցական մը Եղաւ, եւ իր անբամբաս կենցաղին, անդադրում գործունեութեան, եւ աւետարանական բազում շնորհմերով զարդարուած հայրը Եղաւ բոլորին»
ԹՈՂԳՈՍ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԳՈՒԾԱԿԵԱՆ

ԴՈԿՏ. ԶԱԻԷ Ա. ՔՅՆՅ.
ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

Կորովի Առաջնորդը

Ուժուունհինգ տարիներ առաջ
իր 88 յառաջացեալ տարիիքին Սոփ-
իալի մէջ պաշտօնի վրաց կը վախ-
ճանէր Ստեփանոս Արքեպիսկո-
պոս Յովակիմեան բազմաբեղուն
Առաջնորդը Նիկոմիդիոյ (իզմիր)
եւ Պուլկարիոյ թեմերուն փոթոր-
կալից եւ անձնողիր իր պարտակա-
նութեանց լրումին: Որքան դիպուկ
են Երուսաղէմի Պատրիարք Հօր-
վերեւի նշումները՝ «անբաժբառ
կենցաղ, անդաղրում գործունէու-
թիւն եւ աւետարանական շնորհ-
ներ»: Այս մէծ հոգեւորականը, որ
19-րդ եւ 20-րդ դարերու խաչմե-
րուկին գլուխն անցաւ իր հօտին
որպէս խկական հայր դիմադղելով
թրքական կրկնակի հալածանքնե-
րուն, մնաց միշտ իր ժողովուրդին
հետ, պաշտպանելով անոնց կրօնքն
ու ազգութիւնը:

Եթէ իրեն ժամանակակից
բարձրաստիճան հոգեւորականներ
գրական, ուսումնական, բանասի-
րական եւ աստուածաբանական մար-
զերէ ներս չնորհակալ վաստակ
թողուցին, Ստեփաննոս Արքեպիս-
կոպոսի վաստակը փայլեցաւ տար-
բեր ուղղութեամբ՝ իր ժողովուր-
դին որպէս իր հարազատ զաւակնե-
րը, աւելի ուղղակի, մնայուն, քա-
ջարի, արթնամիտ, գործունեաց:
Եղաւ այն հոգեւորականը որ իր
կարգին օրինակելի, անձնդիր,
առաջնակարգ ացն Առաջնորդը որ
աքսորի եւ գաղթականութեան տա-
րիներուն իր վտարանդի հօտին
հետ մնաց, նոյնիսկ անապատներու
վրանաբնակ հայորդիներու կող-
քին՝ վրաններու տակ:

Ստեփաննոս Սրբազն ծնած
էր Նիկոմիդիոյ Տաղ գիւղը, ուսա-
նելով Կ. Պոլսոյ Խասգիւղի Նու-
պար-Շահնազարեան վարժարան,
եւ կրօնաւորի յատուկ կանոնական
ընթացք մը առանց աւարտելու,
1873 թուին վարդապետ ձեռնադր-
ուած Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Ներ-
սէս Եպիսկոպոս Վարժապետեանէն,
որուն յաջորդեց որպէս Տեղապահ
երեք տարի ետք, Վարժապետեանի
Կ. Պոլսոյ Պատրիարք ընտրուելէն
ետք: Աւելի ուշ 1880 թուին որպէս
ընտրեալ թեմակալ Առաջնորդ Նի-
կոմիդիոյ թեմին Ս. Էջմիածնի մէջ
Եպիսկոպոս ձեռնադրուեցաւ Տ.Տ.
Մակար Ա Կաթողիկոսէն 1888 թուին:

Առաջնորդ Նիկոմիդիոյ թեմի

Ստեփաննոս Արքեպիսկոպոս
գերազանցեց իր նախորդները աւելի
երկար տարիներու ծառայութեամբ
եւ բոլորէն աւելի հայրախնամ
հոգածութեամբ: Եղաւ կորովի եւ
շինարար Առաջնորդ, ձմարիտ
հովիւ իր հօտին: Թեմէն ներս մէծ
թիւով քահանաներ ձեռնադրեց, եւ
երկու առիթներով Արմաշու Դպրե-
վանքէն հրաւիրուեցաւ շարք մը
հոգեւորականներ ձեռնադրելու երբ
վանքէն ներս եպիսկոպոս չէր
գտնուեր: Անոնք էին Սուրբէն Գա-
լէմեան, Վահրամ Նազարէթեան,
Գեղամ Թէվէքէլեան, Հմայեակ Պաղ-
տասարեան, Հրանդ Յովասափեան

Եւ Համազապատճենան վարդապետները: Իր թեմէն ներս աւելի կանուխ Մըբազանը ձեռնադրած էր նաև Մ'կրտիչ Աղաւնունի եւ Կարապետ Մազլրմէնան վարդապետները որոնք յետագային եպիսկոպոսանալով եղան մին Եփիատոսի եւ միւսը Յունաստանի թեմակալ Առաջնորդները: Իր երկարամեացած առաջնորդական շրջանին Ստեփաննոս Արքեպիսկոպոս կառուցանել տուած է եկեղեցիներ, դպրոցներ եւ նոյնիսկ գիւղեր, անոնց տալով իրենց անունները՝ Գեղամ, Արագ, Մանուշակ, Հովիւ, եւ Արմաւիր գիւղեր:

Իր քաջակորով միջամտութեամբ ձերբակալուած բազմաթիւ հայորդիներ ազատած է թրքական խստութիւններէ որոնք ամբաստանուած էին ան պատրուակով որ 1913 թուին Աստափազարի մէջ հայրէն գիրերու գիւտի (406) եւ առաջին գիրքի տպագրութեան (1513) կրկին յոբելինական տօնակատարութեանց ընթացքին դժբախտ պատահարի մը ենթարկուելով, 18 հոգի, ձերբակալուած էին եւ որպէս մահապարտ բանտարկուած: Ստեփաննոս Մըրքազան բողոքի դիմում կատարած է Բարձր Դրան մօտ եւ գիւղացիի իր ճարտարամտութեամբ «Աստափազարի խոչոր ու նշանաւոր դգումներէն» 18 հատ զարդարուն ծրարներով Սուլթան Ռեշատին ղրկած է, որուն ի պատասխան ձերբակալեալները բանտէն ազատած են»:

Երբ կը կարդայի «Պարտի-
զակն ու Պարտիզակցին» հատորը
յատկանչական պարագայ մը նկա-
տեցի, շատ պարզ, որ ինքնին դաս
մըն է Հոգեւորականութեան: Ստե-
փաննոս Սրբազն Յովակիմեան
առաջնորդարանի իր գրասեն-եա-
կէն կը նկատէր փոքրիկ մը որ
դպրոցէն տուն կը ճամբուէր, կան-
չելով զինք աշակերտը կ'ըսէր թէ
հարկ եղած դրամը չէր բերած եւ
ուսուցիչը զինք տուն կը ճամբէր:
Կը հարցնէր գումարին մասին ու
Սրբազնը գրապանէն «Պրուչները»
տալով զինք դասարան կը վերա-
դարձնէր: Օր մըն ալ ուրիշ տողէկ մը
նոյն կացութեան մատնուելով դարձ-
եալ Սրբազնէն կը կանչուէր եւ
այս անգամ ուզուած գումարը իր
մօտ չունենալով, ինչ որ ունէր

Կուտար տղուն եւ դպրոց կ'ուղար
կէր ըսելով որ մնացեալը Սրբազն
նը վաղը պիտի տար: Իսկական
նուիրում ուր զրամը արժէք չունե
իսկական չօր համար:

Տարագրութեան Օրերը

Վրայ հասան 1915-ի տարագրութեան օրերը: Ստեֆաննոս Արքեպիսկոպոս կանխեց Կ. Պոլի երթալ եւ ազգու դիմումներ կատարել Բ. Դրան մօտ որ իր ժողովուրդը տեղահան չըլլար, ըսելու որ «Եթէ իմ հօտէս որեւէ վնաս հասնի կառավարութեան, նախ զի կախաղան բարձրացուցէք, եւ յետոյ իմ ժողովուրդը»: Հակառակ դիմումներուն Նիկոմիդիոյ հայելի ըլլաւորութեամբ քաղթական ելան դէպի հսկի Շէհիր եւ Գոնիա ուր տեղւոյն կառավարիչը Մրբա զանին երուսաղէմի հայոց վանքը երթալ որոշած էր ապահովութեամար, եւ սակայն ինք մերժած էր եւ իր ժողովուրդին հետեւած դէպի Գաթմա ուր միացած էր Վրանաբնակ ու վայրավատին իր հօտին Գաթմային երբ Մեսքենէ կ'եթարաց անգամ Միւրիոյ կառավարիչը ձեմալ փաշա կը հրահանգէր Մրբա զան Հօր առանց պատճառաբանութեան երուսաղէմ երթալ: Մտիպ ուրած կը թողուր իր ժողովուրդը ու կը մեկնէր եւ հոն կը մնար մինչեւ 1918-ի զինադադարը, որմէ ետք Պուլկարիա կ'անցնէր եւ հակառակ յառաջացեալ տարիքին թեմի Առաջնորդ կ'ընտրուէր:

Առաջնորդ Պուլկարահայ Թեմին
իր ընտրութենէն ետք Ամե
նայն Հայոց Գէորգ Ե Կաթողիկո
Ստեփաննոս Արքեպահսկոպսին օգ

պիտի տրամադրուի յատուկ Հայկական բաժին մը
որուն անունը պիտի ոլլազ Արարատ:

Ծառ լաւ պայմաններով եւ յարմար ամսական վճարումներով:

‘Նախքան Զեր ծրագիրներուն ու առաելութիւններուն մասմար Զեղի կառաչարկով’

- 1— Զեր պայմաններուն եւ ծախսերու հարթմար ծառայութիւններ
2— Ուժինք նաև թաղման ու յուղարկատրութեան ծառայութիւններ
յարմար գիններով

Մանրամասնութեան համար դիմե

ISABEL CRISTINA KEMANIAN

Pre-Planning Advisor

200 E. Duarte Rd., Monrovia, CA 91016

(818) 284-8754

Email: isabel.kemanian@sci-us.com

Փորձագրական Ակնարկ (Essay) «Եսքի Թաս, Եսքի Համամ» Պարզ Հայերէն Պարզ Բացատրութեամբ՝ »Նոյն Հին Պատմութիւնը»

ՅՈՎԱԿԻՓ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

Սիրելի՞ ընթերցող:
**Ներէ՛ որ այս յօդուածին խո-
իրը թուրքերէն ասացուածքով
կը սկսի:**

Պարզօքն նիւթը իր պատմական խորքին եւ կերպարին մէջ պահպանելու եւ ներկայացնելու մտահոգութեամբ եղած է այս:

Պատմութեան խորքը մի քանի խօսքով տամ հո'ս:

Հայրս արհեստով կօշկակար
էր ու ծնունդով Ատանացի:

1950-ական թուականներուն
ան Պէցութի «Պապի Խորիս» առեւտ-
րական շուկայի հին չէնքերէն մէ-
կուն ամէնէն բարձր յարկին վրայ
բաւական մէծ տարածութեամբ աշ-
խատանոց մը վարձած էր, ու այդ
աշխատանոցի ազատ մասերը իր
կարգին վարձու տուած էր իրեն
նման «ղալֆաններու», որոնք իրենց
արհեստակցական կարողութեան եւ
հմտութեան պատճառով թուրքե-
րէն վարպետ կամ «ուստա» մակ-
դիրով ճանչցուած էին իրենց յա-
տուկ հասարակական կարգուսար-
քին մէջ:

Աշխատանոցի վարպետներն ու
անոնց օգնականները բոլորն ալ-
հայեր էին թէեւ առօրեայ խօսակ-
ցութեան ընթացքին ընդհանրա-
պէս անոնք թուրքերէն կը խօսէին
իրարու հետ։ Թրքախօսութիւնը
այդ օրերուն սովորական երեւոյթ
մը կը համարուէլ հայոց ցեղասպա-
նութեան մահուան ծիրաններէն
ազատուած սերունդներու մեծա-
մասնութեան մօտ, ու այդ երեւոյ-
թին դէմ մղուած կիզակիտային
պայքարը Լիբանանի մէջ իր ար-
դիւնքը վերջապէս սկսաւ տալ
1970-ական թուականներու սկիզբ-
ներուն միայն։

Պէտք է հոս ճշգեմ նաեւ որ
հայրս հիմնականին հայախօս էր ու
ձիպէլի որբանոցին մէջ իր նախ-
նական ուսումը ստանալուն պատ-
ճառով սահուն հայերէն կը կար-
դար ու կը զրէր: Միաժամանակ
ընթերցածէր մարդ մըն էր ու ամէն
զիշեր անկողին մտնելէ ետք զիրք
մը կ'առնէր ձեռքը ու կը սիրէր
գոնէ մէկ ժամ կարդալ, որքան ալ
յոգնած ըլլար ան առօրեայ աշխա-
տանքէն:

Օրուան մէջ մանաւանդ կը
սիրէր կարդալ իր նախընտրած
հայերէն թերթը: Երբ երեկոյեան
Անդր-Նահարէն քալելով եւ ճամ-
բուն վրայ թերթերը բաժնելով
ԱՐԱՐԱՏ օրաթերթի ցրուիչը քա-
ղաքի իր աշխատանոցը կը հասնէր,
հայրս անմիջապէս ձեռքի գործը
մէկդի կը դնէր, փոքր դադար մը
կ'առնէր, ու խորին ուշադրու-
թեամբ կը կարդար թերթը ծալրէ
ծալր: Ու երբ ընթերցանութենէն
ետք վերջապէս թերթը կը ծալէր,
«Պալֆաներէն» մէկը կը հարցնէր,
անշատ առ թոքունոց:

-«Ուստա» Մանուկ, թերթին
մէջ ի՞նչ կա:

-ի՞նչ պիտի ըլլայ, կ'ըսէր
հայրս լակոնական ոճով մը, «Էսքի
թաս, էսքի համամ»:

Գիշեր մը երբ հօրս ընկերակցելով իր գործատեղին քալելով Արեւմտեան Պէցութի Ուաթ Ուաթթաղի մեր բնակարանը կը վերադառնալինք, հարզ տուի իրեն;

- «Պապա», ըսի, «ի՞նչ ըսել
կ'ուզես երբ գործատեղիի քու ըն-
կերներու հարցումներուն էսքի թաս,
էսքի համաձ կը պատասխանես»:

Հայրս որ այս գիշերային
հարցումներուս վարժուած էր այ-

լեւս, թեթեւ մը պատեցաւ ու ըստաւ:
-«Տղաս դուն Ֆրանսսերէն գիտես, չէ՞: Թուրքերէն այս ասացուածքին գրեթէ համահունչ Ֆրանսսերէն բացատրութիւն մը կայ որ կ'ըսէ: Plus ne change, plus c'est la même chose: Կը հասկնա՞ս: Այս աշխարհին մէջ նորութիւնն չի կայ: Ասոր համար մարդիկ կ'ըսեն որ պատմութիւնը ինքզինք կը կրկնէ: Դէքքերը երբեմն տարբեր գոյներով կը ներկայանան, բայց խորքին մէջ նոյն հին պատմութիւնն է որ կը կռւնցու ի ուսուեսէ ի վեց»:

զը կրկտուի դարենք ի զեր»։
Հայրս այդ օրերու քաղաքա-
կան, ընկերացին եւ հասարակական
կացութիւններուն համապատաս-
խանող, եւ իր կարծիքին յարմա-
րող, բացատրութիւնն մը կուտար
ինծի։ 1950-ական թուականները
այդ շրջանի մարդկութեան եւ
սերունդներուն համար փորձանա-
ւոր տարիներ էին։ Արդարեւ, Արե-
ւելքի եւ Արեւմուտքի միջեւ մղուղող
«Պաղ Պատերազմը» իրարու դէմ
հանած էր աշխարհի մէկ մասը
միւսին դէմ, ու մզգաւանջային
պայքար մը կը մղուէր այս երկու
ամենի ուժերուն միջեւ։ Զազիւ
երկրորդ Համաշխարհային պատե-
րազմը աւարտած, նոր չարիք մը
կը սպառնար մարդկութեան՝ աթո-
մական եւ հիւլէական գէնքերու
գոյութեամբ ստեղծուած սարսափի
մթնոլորտին մէջ։ Սովետական
Միութեան դէմ պայքար կը մղէին
Ամերիկայի Միացեալ Նահանգնե-
րը՝ Արեւմտեան Եւրոպայի երկիր-
ներու աշակցութեամբ՝ Հիւսիսա-
յին Ատլանտեանի Դաշինքի (Ա-
ԹՕ) խողովակով։ Իր կարգին Սովե-
տական Միութիւնը ստեղծած էր
Հակադիր Վարչաւիոյ Ուխտ կոչ-
ուած զինուորական համախմբումը
ու երկու կողմերու բեւեռային
հակամարտութիւնը ուազմական

բնոյթ մը ստացած էր այդ պատճառով։ Այդ միջազգային պայքարի ու հակամարտութեան ծիրին մէջ ծնունդ կ'առնէին նաեւ Քորէայի եւ Հնդկաչինի պատերազմները, ուր կատաղի մարտեր կը մղուէին տակաւին 1953-ի կէսերուն։ Խսրացէլի ծնունդը իր կարգին 1948 Մայիսին ի վեր տակնուգրաց ըրած էր Միջին Արեւելքի պատկերը եւ տարածաշրջանային խաղաղութիւնը։ Այս իրացանցումին մէջ ամէն օր նոր գինակցութիւններ կը կազմուէին, եւ օտար ոյժերու միջամտութեամբ նոր դաւադրութիւններ եւ սադրանքներ կը սպառնային խաղաղասէր բնակչութիւններուն եւ ժողովուրդներուն, որոնց միակ մտահոգութիւնը այդ օրերուն իրենց ընտանիքներուն օրապահիկը ապահովելու մէջ կը կալանար։

Բնականաբար այդ օրերու տեղական եւ հայկական թերթերը լինին այս քաղաքական պայքարներու ստեղծած անորոշութիւններու արձագանգներով։ Տեղական ու միջազգային զարգացումներու լոյսին տակ զարմանալի չէր որ այդ դէպքերը իրենց անդրադարձը կ'ունենային նաեւ Լիբանանի եւ սփիւռքի հայութթեան թէ՛ անհատական եւ թէ՛ հասարակական յարաբերութիւններու եւ կեցուածքին վրայ, ստեղծելով հակադիր դիրքորոշումներ եւ գուռք բանալով ժողովրդային գետնի վրայ քաղա-

Քական բուռն վիճաբանութիւններու:

Հօրս այդ լակոնական հակազդեցութիւնը որոշ չափով կ'արտայացտէր իր զգուշաւոր մօտեցումը եւ նախանձախնդրութիւնը՝ ամէն զինով խուսափելու աշխատանոցէն ներս անիմաստ եւ ամուլ վիճաբանութիւններու դուռ բանալէ։ Սակայն իրականութեան մէջ հօրս մօտ տիրողը տեսակ մը ճակատագրապաշտական (ֆրանսէրէն՝ fataliste) համակերպութիւն մըն էր եղածին նկատմամբ։ Կեանքի պայքարին մէջ կորսուած քաղաքացի մը ինքինք անզօր կը զգար ուեւէ ձեւով դէմ դնելու ամէն կողմէն զինք հարուածող լուրերուն, տագնապներուն եւ հակամարտութիւններուն կամ փոխելու անոնց լնթացքը։ Հայրս առանձին չէր իր այս համոզումին եւ կացութեան մէջ։ Իրեն նման միլիոնաւոր մարդիկ պարտադրաբար կը կրէին եւ կ'ենթարկուէին ուրիշներու տարածաշրջանացին որոշումներուն, արարքներուն եւ միջամտութիւններուն եւ կը կրէին անոնց հետեւանքները։ Ո՞վքեր էին այս անծանօթ մարդիկը, հեռաւոր երկիրներու մէջ պետական կարգուսարքի մը պատկանող անհատները, որոնք իրենց երկրի «ազգային շահներու» անունով կը տնօրինէին աշխարհի եւ մարդոց ճակատագիրը, առաջնորդուելով իրենց յայտնի կամ ծածուկ նպատակներէն։ Հայրս թերթերէն կ'իմանարթէ այդ անծանօթ մարդիկը իրենց հաշիւներէն տարուած Ռուսը, Զինացին, ձաբոնցին, Քորէացին եւ կամ ուրիշներ թշնամի կը յայտաբարէին ու բնականաբար թշնամի կը նկատուէին իրենց կարգին տարբեր խումբերէ եւ անոնց զինակիցներէն, ու ինք ուղղակի կամ անուղղակի կը կրէր այդ հակամարտութիւններու ամէնօրեայ հետեւանքները։

Հայրս իր անձնական փորձառութեան եւ գիտութեան հիման վրայ ացնպէս համզուած էր որ նոյն պատճութիւնն էր որ կը կրկնուէր աշխարհի տարածքին դարերէ ի վեր ... տարբեր տարագով կամ գոյներով պաճուածուած :

«Էսքիլ թաս, էսքիլ համամ»:

Եթէ հայրս այսօր ապրէր
վստահ եմ որ ի տես՝ մեր ժամա-
նակի նոյնանձան զարդացումնե-
րուն, եւ անոնցմէ բխող հետեւանք-
ներուն, անգամ մը եւս պիտի ըսէր
այն ինչ որ լսած էի իրմէ աւելի
քան վաթսուն տարիներ առաջ,
երբ իր հասկցած ձեւով կը բնու-
թագրէր աշխարհի կացութիւնը՝
գործածելով թուրքերէն բացատ-
րութիւն մը: Վստահաբար թուրքե-
րէնի փոխարէն ան հայերէն բա-
ցատրութիւն մը գտնէր ու գործա-
ծէր այս անգամ, պատշաճելու հա-
մար ազգային մեր նոր իրականու-
թեան եւ պատկերին, թէեւ իր
ըսածին իմաստը եւ խորքը նոյնը
պիտի ըլլային:

Սասնաւորաբար այս զերչին
մի քանի տարիներուն կարծէք
աշխարհը կրակ առած է: Զի՞ կայ
նախկին Սովետ Միութիւնը, սա-
կայն կա՞ց Ռուսիան: Զի՞ կայ Վի-
էթնամը սակայն կա՞ց Հիւսիսացին
Քորէան: Անցեալի Պարսկաստանը
կը կոչուի իրան ու անոր իւրաքան-
չիւր շարժումը կը դիտուի կասկա-
ծանքով եւ կ'արժանանայ հետպհե-

თქ կարծրացող պատժամիջոցներու եւ խստահունչ սպառնալիքներու. Ատենին այսպէս ճանչեցուած ու կոչուող «Կարմիր Զինաստանը» դարձած է համաշխարհային տնտեսական ուժու ունեցող «Կարմրագոյն» Զինաստանի, որ իր կարգին իր ազդեցութեան գօտին ընդլայնելու համար ծրագիրները կ'որոշաց եւ կը գործադրէ: Մինչ այդ գաղութարարական անցեալ ունեցող տէրութիւններ նոր ձեւեր եւ միջոցներ կը փնտուեն իրենց նախկին քաղաքական եւ տնտեսական գերակայութիւնը վերահստատելու համար հոն ուրկէ վտարուած էին տասնամեակներ առաջ՝ Ասիոյ եւ Ագրիկէի երկիրներու անկախացումով: Ինքնակենդրոն քաղաքական, տնտեսական եւ առեւտրական շահադիտական նախասիրութիւններ, ծրագիրներ եւ ուղղութիւններ իրարու կը բախին աշխարհագրական զանազան գօտիններու մէջ: Մինչ այդ իրենք զիրենք ժողովրդավար հռչակող երկիրներէն մինչեւ բոնապետական կարգուսարքի ենթակայ հասարակութեանց մօտ կը զարգանայ եւ զգուելի համեմատութիւններու կը հասնի ազգայնապաշտական, ցեղապաշտական եւ անհանդուրժողական մտանութեան ժահըրը, որ սահմանէ սահման կը թուշի թունաւորելով մարդոց միտքերը եւ թշնամիներ ստեղծելով հոն ուր համայնական տեսիլքը եւ մարդկային հոգեկցութիւնը արգելք պէտք է հանդիսանային անոնց: Այնպէս կը թուի որ անգամ մը եւս երկողմանի թշնամութիւններ ստեղծելու, հրացրելու եւ զարգացնելու ծրագիր մը կայ մէջտեղ ... մարդկային էակը մշտնչենաւոր կերպով գերի պահելու իր բնագդական ... վախերուն:

Ո՞վքեր են այս անյացտ ծրագրի հեղինակները: Ո՞վքեր այս տակ-նուվրացութիւնը ստեղծողները: Ո՞վ կ'օգուուի այս քառսէն:

Ամէնքս գիտենք որ աշխարհի ժողովուրդները առանց բացառութեան խաղաղութիւն կը տենչան, խաղաղութիւն կ'երազեն աշխարհի մէկ ծայրէն միւսը, որովհետեւ խաղաղութեան եւ անորս ստեղծած կայունութեան մէջ, մարդ արարածը կրնայ իր ընտանեկան, ընկերային եւ տնտեսական զարգացումին նուիրել իր ջանքերը եւ բարելաւել ապրուստի իր աշխարհական համայնքի մասին:

պայմանները, հոգ տանիլ իր եւ իր
զաւակներու ֆիզիքական ապահո-
վութեան եւ ապագայ սերունդնե-
րուն աւանդ ձգել աւելի լաւ աշ-
խարհ մը: Եթէ հիմնական այս
հարցին մէջ ամէնքս համաձայն
ենք, ուրեմն ո՞վ է խանգարիչը:
Եթէ ամէնքս նոյն բանին կը ձգտինք
ո՞վ է արգելք հանդիսացողը: Եթէ
ամէնքս խաղաղութիւն կ'ուզենք, ո՞վ
է խառապութիւնո ըստ նաև առաջապահու:

5 բաղադրությունը բռնաբարողը:
Գրութեանս սկիզբը հօրս լա-
կոնական «Էսքի թաս, էսքի համամ»
բացատրութեան մէջ կը տեսնէի
ճակատագրապաշտ քաղաքացիի ծը
անզօրութեան արտացայտութիւնը
իր ձայնը լսելի դարձնելու զինք
մտահոգող հարգերուն նկատմամբ:

Այսօր այդ անզօրութեան նոյն
զգացումը կ'ապրիմ ես ալ իբրեւ
քաղաքացի, թէեւ ժողովրդավար
այս կարգուսարքին մէջ ընտրու-
թեան եւ քուչարկութեան ճամբով

Կիլիկիա. Առիւծներու Երկիր

ԱՆՈՒԾ ԹՐՈՒԱՆՑ

Անցեալ Հինգշաբթի, հոլի-
վուտեան շարժանկարային միջա-
վայրին յարիր միջավայր մը
ստեղծուած էր Երեւանի մէջ. հան-
դիսաւոր կերպով կազմակերպուե-
ցաւ եւ ընթացաւ «Կիլիկիա. Առիւծ-
ներու Երկիր» (Cilicia): The Land
of Lions պատմական երեք շարժան-
կար-ակնարկներուն փակ դիտու-
մը: Այս ընդարձակ նախագիծին
հեղինակը «Գոհար» սիմֆոնիք
նուազախումբի եւ երգչախումբի
հիմնադիր՝ լիբանանահայ Խաչա-
տուրեան ընտանիքն է: Հայաշ-
խարհի մէջ իր բարերարութիւն-
ներով եւ արուեստամէր նախաձեռ-
նութիւններով ծանօթ այս ընտա-
նիքը հերթական տօն մը պարգեւեց
հայութեան: Նպատակ ունենալով
ամբողջ աշխարհի մէջ քարոզել եւ
սերունդներուն հասանելի դարձնել
հայկական երաժշտութիւնն ու մշա-
կոյթը՝ «Գոհար»ը այս անդամ
անդրադարձ կատարած է շարժա-
պատկերային արուեստին ներկա-
յացներով հայ ժողովուրդի պատ-
մական էջերէն մէկը՝ Կիլիկիոյ
հպարտ հայոց թագաւորութիւնը:
«Երեւան մոլ» կեղրոնի բակին մէջ
կարմիր գորգի արարողութենէն
ետք, կեղրոնին մէջ գործող «Կի-
նոպարկ» սրահէն ներս ցուցադր-
ուեցաւ առաջժմ այս նախագիծին
ամփոփ տարբերակը: Ներկայ էին
Հայաստանի Հանրապետութեան
վարչապետը, Ազգային ժողովի նա-
խագահը, քաղաքական, մշակու-
թային ընտրանին: Նախքան շար-
ժանկարին սկիզբը, մուտքին մօտ,
ներկաներուն կը բաժնուեէին Կի-
լիկեան թագաւորութեան դրամին
կրկնօրինակը, որուն մէկ երեսին
նշագրում մը կար «Կիլիկիա.
Առիւծներու Երկիր» շարժանկա-
րին մասին: Դրամը կը հատուէր
անմիջապէս մուտքին՝ աւանդա-
կան դարբնեգործական միջոցով:
Երեք շարժանկար-ակնարկնե-
րը ամփոփ, գեղարուեստական մօ-
տեցմամբ ներկայացուցին Կիլիկ-
իոյ հօրագոյն թագաւորական ըն-
տանիքներուն 300-ամեայ պատ-
մութիւնը: Պատմութիւն մը, որ ոչ
միայն դեռ ունեցած է հայութեան,
այլև ուրիշ ազգերու կեանքէն

Այս շարժանկար-ակնարկներուն բեմադրիչն է Հայրենի բեմադրիչ Աշոտ Առաքելինան, նկարահանած Հայաստաննեան «Տոմի»

նօ փրոտաքշըն» ընկերութիւնը:
Ապիկա հայոց կիլիկիոց թա-
գաւորութեան մասին մինչ այսօր
Նկարահանուած առաջին եւ միակ
շարժանկարն է,ուր առաւելագոյնս

պահպանուած է պատմական հաւասարութիւնը, բայց թեմային մատուցման գեղարվեստական եւ տպաւորիչ մասը ապահովելու նպատակով կան պատմական դրուագներ, որոնք ներկայացուած են բեմադրիչին յատուկ ստեղծագործ լուծումներով:

Հանդիսատեսը կը տեղափոխ-
ուի շարժանկարին մէջ նկարագ-
րուող պատմական ժամանակաշր-
ջան, կը տեսնէ Կիլիկիոյ թագաւո-
րութեան պատմական սկիզբն ու
ընթացքը, ձեւաւորումը այն ատեն,
երբ հայ ժողովուրդը չունէր պե-
տականութիւն, Միջերկրական ծո-
վու ափին՝ Կիլիկիոյ հողին վրաց,
ստեղծուեցաւ նոր հայկական իշ-
խանապետութիւն, որ իր երեք-
դարեայ պատմութեան ընթացքին
կարողացաւ պահպանել անկախու-
թիւնը և հիմնել հզօր թագաւո-
րութիւն:

Դերասանական կազմի ընտրութեան առաջնային պայմանը եղած է ոչ թէ յայտնի դերասաններու մասնակցութիւնը, այլ արհեստավարժ եւ օժտուած կերպարներու ներգրառումը:

Շարժանկար-ակնարկները
նկարահանելու ժամանակ ստեղծա-
գործական խումբը օգոստուած է
արխիւներուն մէջ պահուող պատ-
մական նիւթերէն, համագործակ-
ցած է պատմաբաններու հետ՝ ջա-
նալով հնարաւորինս ճշգրիտ պահ-
պանել եւ դիտողին փոխանցել
ժամանակա, ո՞ջանին, ունչո:

Տարբերակութիւնը պահպանվում է Հայոց պատմութիւնը՝ Սպաւորիէ չ արժանկար-ակ-նարկներուն երաժշտութիւնը։ Գրուած է յատուկ երաժշտութիւն մը, որ ձայնագրուած է «Գոհար» սիմֆոնիք նուագախումբի եւ երգ-չախումբի կատարմամբ։

Բեմադրիչ Աշոտ Առաքելին
հետեւեալը ըստ ցուցադրութենէն
առաջ. «Աւելի քան քսան տարի
«Գոհար»ը ամբողջ աշխարհի տա-
րած քին կը ներկայացնէ հայկական
երաժտութիւնն ու հայոց պատ-

մութիւնը: Հայկական վայր մը չէ եղած, ուր «Գոհար»ը ելոյթ չէ ունեցած եւ հայ երաժշտասէր մը չկայ, որ չէ լսած «Գոհար»ի ներկայցուցած երգն ու երաժշտութիւնը: Համեմունքներուն ժամանակ, դահլիճներուն մէջ մշտապէս կը

ծածանէին կիլիկիոյ դրօշները,
որոնք կը բաժնուէին ներկաներուն
եւ այդ մթնոլորտը «Գոհար» միշտ
կը փորձէր վառ պահել։ Մտածե-
ցինք, որ լաւ կ'ըլլայ եթէ անոնք
ծածանին նաեւ շարժանկարի մը
մէջ եւ որոշեցինք ստեղծել կիլիկ-
իոյ մասին տեսանկարահանում մը։
Յետոյ զարգացուցինք այս միտքն
ու մօտենումը, որ կը կոչուի «մուտ

ուիլ»։ Համաշխարհային շարժան-
կարային արտադրութեան մէջ այդ
մէկը մինչեւ մեծ ծաւալով շար-
ժանկար դառնալու նախագիծն է,
որ քննարկումի նիւթ կը դառնալո»։

Քանահնող վայրկեան տեւո-
ղութեամբ այս գործը խորքին մէջ
երեք տարուան հակայական աշխա-
տանքի մը արդիհնն է, իսկ ամքող-
ջական ժապաւէնը հանրութեան ներ-
կայացնելը իսկապէս մէծ նուաճում
պիտի ըլլայ հայութեան համար:
Հայութեան հայութեան հայութեան:

Ծարժանկար-ակնարկներուն
արտադրիչը լիբանանահայ Սեւակ
Սերոբեանն է. ան ըստու, որ ընդա-
մէնը քաննինդ վայրկեանի մէջ
ջանացած են սեղմ կերպով ցուց
տալ իրենց կատարած աշխատանքը
եւ այն, թէ ինչ կարող են ընել
յետագալին: Սեւակ Սերոբեան շեշ-
տեց, որ մէր պատմութիւնը շատ
հզօր է, եւ ճիշդ աշխատանքի
պարագալին ան կարող է հե-
տաքրքրել ամբողջ աշխարհը:

«ՄԵՆՔ առաջին անգամ այս
շարժանկարով կը խօսինք թագա-
ւորութեան մասին, ոչ թէ մեր
ազգի ցաւին ու լացին», ըստ
Սեւակ Սերոբեան:

Բոլոր նկարահանումները կատարուած են Հայաստանի մէջ, մեծ մարտի տեսարաններէն մինչեւ նոյնիսկ ծովամարտը, որուն նկարահանումները իրականացուած են «Կիլիկիա» նաւին վրայ:

Ստեղծագործական խուռմբը
յարմար դատած է Նկարահանում-
ները կատարել Հայաստանի մէջ,
ուր հարուստ բնաշխարհ եւ գեղե-
ցիկ ամրոցներ կան: Ձեւով մը այս
ժապաւէնը նաեւ ներկայ Հայաս-
տանի փառաբանումն է: «Կիլիկիա.
Առիւծներու երկիր» եռամաս ակ-
նարկները յագեցած են հարուստ
տեսողական լուծումներով եւ հա-
մակարգչացն ձեւաւորումով:

ի աշխատուրեաններուն եւ այս
աշխատանքին մէջ ներգրաւուած
մարդոց հիմնական նպատակներէն
եղած է նաեւ ացն, որ պատրաստ-
ուելիք ժապաւէնը մրցի միջազգա-
յին ժապաւէններու հետ եւ հասնի
միջազգային շուկայ, իսկ ասիկա
ընելու համար անհրաժեշտ են գոր-
ծընկերներ, որպէսզի այս հսկայա-
կան ծրագիրը յաջողութեամբ
պահպուի:

Առաջին շարժանկար-ակնար-
կը կը ներկայացնէ Կիլիկիոյ պատ-
մութիւնը՝ հիմնադրման օրուընէ
մինչեւ ամենաազեցիկ թագաւոր-
ներէն մէկուն՝ Ռուբինեաններու
տոհմէն Լեւոն Մեծագործի գահա-
կալումը:

Երկրորդ շարժանկար-ակնար-
կով կը ծանօթանանք 13-րդ դարու
իրադարձութիւններուն, կը տես-
նենք Լեւոն Ա. թագավաւորի դուստ-
րը՝ Զապէլը իր խնամակալ Կոնս-
տանդին պայլին եւ ամուսինը՝
Հեթումեաններու հարստութեան
հիմնադիր Կիլիկիոյ թագաւոր Հե-
թումին Կերպարները:

1219-1375 թուականներու պատմութիւնը կը ներկայացնէ Լեւոն Գ.-ի գահակալման տարինները, չորս կողմէն Կեղեքուող Կիլիկիան եւ վերջին թագաւոր Լեւոն Ե. Լուսինեանը, որուն յուղարկաւորութեամբ կ'աւարտի շարժանկար-ակնարկը:

ԿԵՐՊԱՐՏԵՐԸ
Բեմադրիչը յաջողած է ստեղ-
ծել խիստ տպաւորիչ կերպարներ։
Ժամանակակից դերասաններու եւ
կիլիկեան ժամանակաշրջանի ոգի-
ով ձեւաւորուած հազուստներու,
արդուզարդի եւ այլ իրերու միջո-
ցաւ հանդիսատեսը կը տեղափոխ-
ուի Կիլիկեան հօր Հայաստան։

«Ամենահզոր հայ արքայազն»
յորջորջուած Թորոս Բ.-ը կիլիկ-
իոյ հայկական թագաւորութեան
իշխանն էր Ռուբեինեաններու տոհ-
մէն: Ան Լեւոն Ա.-ի աւագ որդին
էր: Թորոս արքան յաջողած է
վերացնել կախուածութիւնը Բիւ-
զանդիայէն եւ ի վերջոյ հիմք
դրած է հայկական ինքնավարու-
թեան:

Շարժանկար-ակնարկին կերպարներէն է Լեւոն Բ.-ը՝ կրկին Ռուբինեաններու արքայատոհմէն։ Ան յաջորդած է եղբօրը՝ Ռուբէն Գ.-ին։ Լեւոնը եղած է երկրի կարեւոր բերդ Կապանին տէրը, աջակցած է եղբօրը՝ պետութեան պաշտպանութեան ու կառավարման գործերուն։ Ռուբէն Գ.-ի գերութենէն ետք երկրին իշխանութիւնը կեղրոնացած է իր ձեռքը։ Լեւոնի եւ Հեթումեան իշխան Բակուրանի ջանքերով Աստիոքէն վերադարձած Ռուբէն Գ.-ը իշխանութիւնը կամովին յանձնած է Լեւոնին, քաշուած է Արքակաղնի վանք, ուր փախճանած է նոյն տարին։

Շարժանկար-ակնարկներուն
մէջ կան նաեւ կիներու հզօր կերպարներ, որոնցցցէ մէկը Սիափիլ իշխանուհին է. ան եղած է Լեռնին կինը եւ Կիպրոսի արքայ Ամորի Լուսինեանի դուստրը: Շատ ուժեղ կին մը եղած է, որ մէծ դեր ունեցած է թագաւորութեան կեանքէն ներս, կրցած է պաշտպանել Կիլիկիոյ գահը ժառանգելու իր զաւկին իրաւունքները: Լեռն թագաւորի եւ անոր ամուսնութենէն ծնած է Զապէլ թագուհին: Շարժանկարին մէջ տպաւորիչ կը ներկայանաց Զապէլ թագուհիին կերպարը, որ Ռուբինեան տոհմի վերջին շառաւիզն էր: Զապէլ թագուհին հմուտ եղած է ուսման եւ գիտութեան մէջ, նպաստած է շինարարական աշխատանքներու, 1238 թուականին իր ամուսինին հետ վերաշինել տուած է Անդուլ մենաստանը եւ զայն դարձուցած ամարանոց: Սիսի մէջ կառուցել տուած է Կաթողիկէ եւ Սուրբ Մարինէ եկեղեցիները, 1241 թուականին հիմնած է հիւանդանոց: Աղբէւրներուն մէջ կը լիշուի իբրեւ «ողջախոհ», «առաքինաջան» թագուհի:

Շարժանկար-ակնարկի կերպարներէն է Ֆիլիփ թագաւորը (1206-1225), որ Կիլիկիոյ հայոց թագաւորութեան թագաւոր եղած է 1222 թուականին: Ֆիլիփը Աստիռքի դուքս Պոհեմունտի որդիին էր: Հայոց գահի խնամակալ Կոնստանդին սպարապետը, գահաժառանգ Զապէլլ պսակելով Ֆիլիփին հետ, զայն հոչակած է հայոց թագաւոր, պայմանով, որ ան հաւատարմօրէն հետեւի հայոց կրօնքին ու աշխարհիկ սովորովթներուն: Սակայն Ֆիլիփը, հօր սադրանքով, սկսած է չհետեւիլ հայկական աւանդութիւններուն, կարգած է կաթոլիկ պաշտօնեաներ, որուն համար Կոնստանդինը ձերբակալած ու մահապատժի է։

Հետաքրքրական կերպար է
Կոնստանդիինը՝ կունդստապլ, պայլ,
թագաւորահայր եւ աւագ պարոն
Կիլիկեան Հայաստանի: Եղած է
Լեռոն Բ. թագաւորի քեռիին՝ Պա-
պեռոն բերդի տէր Վասակ իշխանի
որդին: Կոնստանդիինի հմուտ քա-
ղաքականութեան շնորհիւ յաղթա-
հարուած են ներքին երկպառակու-
թիւնները, նպաստաւոր պայման-
ներ ստեղծուած են երկրի տնտե-
սութեան եւ մշակոյթի վերելքին:
Անոր ծաւալուն շինարարական գոր-

Մեր Դասընկերոց՝ Սեպտեմբերի Գարրիէլեանի Յիշատակին

ԱՆԻ ՍԱՐՍԵԼԵԱՆ

Տաժանելի է ինծի համար եւ շատ դժուար, մեր դասընկերոջ՝ Սեպուհ Գաբրիէլեանի կանխահաս մահը ընդունիլ եւ անմխիթար ու տիսուր անոր մահախօսականը գրել:

Սահովն գրելու կարողութիւնս եւ զգացումներս բառերու եւ նախադասութիւններու վերածելու ունակութիւնս կը դաւաճանեն զիս, սակայն, ապաւինելով մեր մանկութեան ու պատանեկութեան լաւ լիշտակներուն, առաւել՝ Սեպուհի հապատակի կենսագրականին՝ պէտք էր գրէի:

Ասկէ քառասուն օրեր առաջ, երկարատեւ հիւադութենէ ետք անողոք մահը թակեց Սեպուհ Գաբրիէլեանի կենանքի դուռը ու մարեց անոր ճրագը, լքելով իր ընտանիքը, հարազատները բարեկամներն ու դասընկերութիւնը բարեկամները յաւիտենական, բաժանման անխուսափելի իրականութեան դիմաց: Իր մահով՝ մենք կորսնցուցինք ազնիւ ու համեստ մարդ, հաւատարիմ ու անկեղծ բարեկամ եւ հոգատար դասընկեր մը:

Անմարկ մը կ'ուզեմ նետել իր կենսագրական տուեալներուն. Սեպուհ ծնած է Սուրբոյ Հալէպ քաղաքին մէջ՝ 1960-ին: Կիլիկեան վարժարանի շուքին տակ եւ նստարաններու ետին միամսարար բոլորեցինք մանկապարտէզի, նախակըթարանի եւ միջնակարգի երեք հանգրուանները: Կիլիկեանը մեզի համար եղած էր զիտութեան օրրան, ազգասիրութեան փարոս եւ սիրոյ աղջիւր, որուն հետեւանքով մեր բոլոր դասընկեր-դասընկերութիւններու կապը մնաց անխօնի, հակառակ հետագալին մեզ բաժնող պայմաններուն եւ անջրպետին: Ան կիսատ թողելով ուսումը նետուեցաւ դերձակութեան ասպարէզին, մեծ յաջողութիւն գտնալով դարձաւ հալէպի ճանչուած վաճառականներին մին:

Սեպուհ բնաւ չմոռցաւ իր սիրելի դպրոցը եւ զայն հովանաւորող Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութիւնը որուն անդամակցելով դարձաւ անոր կարկառուն դէմքերէն մէկը իր ծառայութեամբ: 1986-ին ամուսնացաւ իր միակ սիրոյ Սոնա Մարտիկեանի հետ

եւ բախտաւորուեցաւ երկու զաւակներով, Արմէն եւ Մեղրիկ, կազմելով իր երազած հայկական տաքուկ օճախը եւ իրականացնելով հոգատար ամուսնու եւ օրինակելի հօր տիպար կերպարը: Սակայն Սուրբոյ դաժան պատերազմը ինչպէս բոլոր հալէպահայերու Սեպուհի ալ ընտանիքին պատուհասէր: Ան սահպուեցաւ լքել Հալէպը եւ հաստատուիլ Միացեալ Նահանգները: Պատերազմի արհաւիրքներէն հեռու մնալու մտումով Լու Անձելու հաստատուած էի ես ալ:

Կիլիկեանցի դասընկեր դասընկերներով կրկին հաւաքուեցանք այս անգամ Միացեալ Նահանգներու մէջ, մեր ընկերները որոք հաստատուած էին հօն երկար ժամանակէ ի վեր իրենց ընտանիքներով Կիլիկեանցի վայել բարոյական աջակցութիւն ցուցաբերելով դիւրացուցինք մեր նոր կեանքի անկիւնադարձային դժուար քայլերը մեր ծննդավայրէն հեռու օտար երկնակամարդի տակ:

Սեպուհ միութենական եւ ազգասիրական գործունէութիւնը շարունակեց լու Անձելոսի մէջ իսկ, իր բարոյական աջակցութիւնը բերելով Կիլիկեան Բարեգործական Միութեան շարքերէն եւ Հ.Մ.Մ.էն ներս անշահախնդրօրէն, առանց ակնկալութեան եւ միշտ պատրաստ տալու իր կուսակցութեան եւ անոր հովանավորութեան տակ գործող միութեան, առաւել՝ իրեն համար շատ սիրելի Կիլիկեան դպրոցին:

Սակայն դաժան հիւանդութիւնը հարուածեց զինք կիսաւարտ թողելով անոր հայրական եւ միութենական բոլոր պարտականութիւնները, որ իր կեանքի ու մահուան ճակատամարտի վերջին հանգրուանին իսկ առաջնահերթ էին իրեն համար եւ այսպիսով՝ անոր հետ մեր ունեցած տարիներու անկեղծ յարաբերութեան շարունակութիւնը որպէս հաւատարիմ դասընկեր, բարեկամ եւ եղբայր վերջ գտաւ իր կորուստով անջնջելի մատնահետքեր եւ լիշտակներ ձգելով մեր կեանքի արխիւններուն մէջ:

Ննջէ՛ հանգիստ, սիրելի՝ Սեպուհ, հողը թեթեւ զայ յոզնաբեկ ուսերուղ, Աստուած լուսաւորէ քու ազգանուէր ու մարդամէր հոգիդ, յիշտակդ անթառած մնալ:

ՀՈԳԵՐԱՆԳԻՒՄ

ՍԵՊՈՒՀ ԳԱԲՐԻՔԻԼԵԱՆ

Սեպուհ Գաբրիէլեանի մահուան քառասունքին առիթով հոգեհանգատեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 29 Սեպտեմբեր, 2019ին Փասատինալի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ մէջ:

Սգակիրներն են՝
 Ալբին՝ Տիկ. Սոնա Մարտիկեան Գաբրիէլեան եւ զաւակները
 Արմէն եւ Մեղրիկ Գաբրիէլեան
 Արմէն եւ Քրիստ Գաբրիէլեան
 Տէր եւ Տիկ. Պերճ եւ Սօսի Մարգիկեան
 Տէր եւ Տիկ. Գրիգոր եւ ձէնը Մարտիկեան
 Տէր եւ Տիկ. Արա եւ Մաղիկ Բունառնեաններ
 Զարուհի Մարտիկեան
 Տէր եւ Տիկ. Հրայր եւ Լիլեան Արըճեան
 Ցարութ Արըճեան

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

ՍԵՊՈՒՀ ԳԱԲՐԻՔԻԼԵԱՆԻ մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւալ նույիրատուութիւնները կատարուած են Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութեան, որուն համար միութեան շնորհակալութիւն կը յացնէ բոլորին:

Թաղէսու եւ Նորա Քէօրղոլեան	\$1000
Արմէն եւ Մեղրիկ Գաբրիէլեան	\$500
Պերճ եւ Սօսի Միսիրլեան	\$500
Աւետիսի Մարգարեան	\$300
Տօքթ. Կարօ Նալպանտեան	\$300
Պետրոս եւ Լենա Խոտանեան	\$200
Արթին եւ Լուսին Պոյամեան	\$200
Տօքթ. Արշակ եւ Վարդուկ Գաղանճեան	\$150
Արա եւ Հուրի Գուրգէեան	\$150
Ցակոր եւ Նայիրի Գոզեան	\$150
Ցարութ եւ Զուարթ Զուլջեան	\$100
Մարալ Պետիրեան	\$100
Ցարութ Արըճեան	\$100
Միսաք եւ Թամար Հեքիմեան	\$100
Կարօ եւ Սեդա Գրիգորեան	\$100
Վարդան եւ Կարինէ Գոնապապեան	\$100
Գրիգոր եւ Արուսեակ Գրիգորեան	\$100
Ճորդ եւ Անահիտ Մատոյեան	\$100
Վարդան եւ Ծովիկ Քէօրղոլեան	\$100
Վարդիկան եւ Նայիրի Կարկուտեան	\$100
Գալուստ եւ Լենա Տէրտէրեան	\$100
Ռաֆիկ եւ Սիլվա Եփերմեան	\$100
Ժիրայր եւ Սիմա Կիրակոսեան	\$100
Կարօ եւ Անի Պեքարեան	\$100
Զեփիւլ Գույումճեան (Եօկա)	\$100
Ցարութ եւ Ռոզին Տէր Դաւիթեան	\$100
Վարդան եւ Կարինէ Տէփոյեան	\$100
Սարգիս Պօղոսեան	\$50
Մի ո՞նն	\$50
Թոպի եւ էմեր Բլանտեան	\$40
Ալեքսան Հայրապետեան	\$25
Ցակոր Գիւլեան	\$25
Վիգէն Սերայտարեան	\$20

ՎԱՐՉՈՒ ՄՐԱՎ

ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԵՋ (200 ՀՈԳԻՒ ՇԱՄԱՐ)

ԱՄԷ ՏԵՍԱԿ ԱՌԵՑԵՐՈՒ ՇԱՄԱՐ

1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104

(626) 797-7680

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly

Enclosed a check for (one year)

* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA

\$ 125,00 (Air Mail) for Canada.

\$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: _____

Address: _____

City: _____ State: _____ Zip Code: _____

Country: _____

Tel: _____ Email: _____

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Ծանրորդ Յակոբ Մկրտչեան Աշխարհի Ախոյեան

Ծանրամարտի Հայաստանի հաւաքականի անդամ Յակոն Մկրտչեանը դարձաւ աշխարհի առաջնութեան ախոյեան: «Արմենիա»-ի հաղորդմամբ՝ թափանումը ընթացող աշխարհի առաջնութեան տղամարդկանց 89 կգ քաշի պոկում վարժութիւնում Մկրտչեանը բարձրացրեց 167 կգ, իսկ հաջորդումը՝ 208 կգ: Երկամարտի 375 կգ Մկրտչեանը դարձաւ աշխարհի ախոյեան:

Հայաստանի մէկ այլ ներկայացուցիչ՝ Դաւիթ Ցովհաննիսեանը պոկում վարժութիւնում գլխավերեւում պահեց 160 կգ, իսկ հորում 195 կգ: Երկամարտի 355 կգ արդիւնքով Ցովհաննիսեանը միայն 12-րդն է:

ԱՊԼ. «Չելսի» - «Լիվերպուլ»՝ 1:2. Կլոպի Շարունակում է Յաղթել

Անգլիայի Պրեմիեր լիգայի 6-րդ տուրի կեդրունական խաղում Լոնտոնի «Սթեմֆորդ Բրիջ» մարզադաշտում «Չելսի»-ն ընդունել էր «Լիվերպուլ»-ին:

«Լիվերպուլ»-ը 2:1 հաշուով յաղթանակ տօնեց: Ցուրգեն Կլոպի թիմից կույրի հեղինակ դարձան Ալեքսանդր-Արնոլդը և Ռոբերտ Ֆիլիպը: «Չելսի»-ի միակ կոլը խիեց Նուոլ Կանտեն:

«Լիվերպուլ»-ն իր 6-րդ անընդմէջ յաղթանակը տարաւ Պրեմիեր լիգայի ընթացիկ մրցաշրջանում եւ 18 միաւորով վտահ կերպով կը շարունակի գլխաւորել մրցաշարացին աղիւսակը: «Չելսի»-ն 8 միաւորով 10-րդ տեղում է:

«Մանչեսթեր Սիթի»-ն Զախշախիեց «Ուոթֆորդ»-ին

Անգլիայի առաջնութեան 6-րդ տուրում «Մանչեսթեր Սիթի»-ն սանը ջախջախեց «Ուոթֆորդ»-ին: Խաղն աւարտուեց «քաղաքացիներ»-ի յաղթանակով 8:0 հաշուով:

Հեթ-արիկի հեղինակ դարձաւ Բերնարդու Սիլվան, մէկական անգամ աչքի ընկան Դավիդ Սիլվան, Կեւին դէ Բրիւլսեն, Ռիյադ Մահրեզը, Նիկոլաս Օտամենդին եւ Սերխիո Ագուերոն:

Այս յաղթանակից յետոյ Պետք Գուարդիոլայի սաները վաստակեցին 18 միաւոր եւ բարձրացան երկրորդ հորիզոնական:

ՖԻՖԱ. Հայաստանի Հաւաքականը 96-րդն է

Ֆուտապոլի միջազգային ֆեդերացիան հրապարակել է ազգային հաւաքականների համաշխարհային դասակարգման ամենամսեայ աղիւսակը: Հայաստանի հաւաքականը բարձրացել է երկու տեղով եւ 96-րդն է:

Առաջատար տասնեակում են Բելգիան, Ֆրանսան, Պրազիլիան, Անգլիան, Պորտուգալիան, Ուրուգանայը, Սպանիան, Խորուաթիան, Կոլումբիան ու Արմենիան:

Յիշեցնենք, որ Եւրո-2020-ի ընտրական մրցաշարում Հայաստանի հաւաքականն այս ամիս երեւանում 1:3 հաշուով պարտուեց Խոհեմային, 4:2 հաշուով յաղթեց Պունիա-Հերցեգովինային:

«Ռոմա» Յաղթեց «Բոլոնյային», Միջիթարեանը Մասնակցեց Խաղին

Ֆուտապոլի Խոհեմային Ա. սերիխայի 4-րդ տուրի խաղում Հոռոմի «Ռոմա» հիւրընկալուելիս 2:1 հաշուով յաղթեց «Բոլոնյային»:

Հիմնական իրադարձութիւնները տեղի ունեցան երկրորդ խաղակէսում: Նախ 49-րդ րոպէին Ալեքսանդր Կուարովն առաջ մղեց հոռմէացիներին, իսկ քիչ անց Նիկոլա Սանսոնն 11 մեծը հարուածով հաւասարեցրեց հաշիւը: Հանդիպման ելքը վճռեց մրցավարի աւելացրած ժամանակի 4-րդ րոպէին էղին Զեկոյի գլխի հարուածով խփած կոլը:

Հայաստանի հաւաքականի աւագ Հենրիս Միիթարեանը, որը հայտարարուած էր «Ռոմայի» մեկնարկային կազմում, խաղաց մինչեւ 86-րդ րոպէն, որից յետոյ նրան փոխարինեց պրազիլացի Ժուան:

Այս յաղթանակից յետոյ հոռմէական ակումբը վաստակեց 8 միաւոր եւ բարձրացաւ 4-րդ տեղ, իսկ «Բոլոնյան» կրեց առաջին պարտութիւնը եւ նահանջեց 5-րդ հորիզոնական:

Յաջորդ՝ 5-րդ տուրում, «Ռոմա» իր յարկի տակ կ'ընդունի «Ատալանտային»: Այդ խաղը տեղի կ'ունենայ Սեպտեմբերի 25-ին:

ՄԵՍԻ. ԻՆԾ ԴԱՄԱՐ ԱՌԱՒԵԼ ԿԱՐԵՒՈՐ ԵՆ ԹԻՋԱՅԻՆ ՅԱՂԹԱԲԱԿԱՆԵՐԸ

Սպանական «Բարսելոնայի» եւ Արժենթինակայի ազգային հաւաքականի առաջատար, ՖիֆԱ-ի վարկածով 2019թ. աշխարհի լաւագոյն ֆուտապոլիս կոնքնել Մեսին Միլանում տեղի ունեցած FIFA Football Award մրցանակաբաշխութեան ժամանակ աշխարհի լաւագոյն ֆուտապոլիստի կոչմանն արժանանալուց յետոյ յայտարարել է, որ երջանիկ է մրցանակը ստանալու կապակցութեամբ, սակայն իր համար թիմային յաղթանակները վեր են անձնական նուածումներից:

«Շնորհակալութիւն եմ յացանում բոլորին, որոնք քուէարկել են իմ օգտին, որպէսզի ես արժանանամ այս մրցանակին:

Այստեղ են իմ կինն ու որդիները, որոնց ներկայութեամբ ես առաջին անգամ եմ այս կոչմանն արժանանալում: Շատ ուրախ եմ, որ իմ ընտանիքը ճնարաւորութիւն ունի տեսնել իմ այս նուածումը:

Շատ ուրախ եմ աշխարհի լաւագոյն ֆուտապոլիստի կոչմանն արժանանալու համար, սակայն ինձ համար առաւել կարեւոր են թիմային յաղթանակները: Այս նուածումը ուղարկում է միայնակների արդիւնք է», - յայտարարել է Մեսին:

ՖԻՖԱ. Տարուայ Խորհրդանշական Հաւաքականը

Միլանում ընթացող ՖիֆԱ-ի տարուայ մրցանակաբաշխութիւնում հրապարակուել է Պրոֆեսիոնալ ֆուտապոլիստների ասոցիացիաների միջազգային ֆեդերացիայի եւ ՖիֆԱ-ի՝ FIFA FIFPro, վարկածով տարուայ խորհրդանշական հաւաքականը:

Դարպասապահական Բելգիան, Ալիսոն Բեքեր (Պրազիլիա, «Լիվերպուլ»)

Պաշտպանները. Մարտելո (Պրազիլիա, «Ռեալ Մադրիդ»), Սերիխո Ռամոս (Սպանիա, «Ռեալ Մադրիդ»), Վիգրջի վան Դեյկ (Հոլանդիա, «Լիվերպուլ»), Մաթէս դէ Լիգու (Հոլանդիա, «Ենովենտու»)

Կիսապաշտպաններ. Լուկա Մուրին (Խորուաթիա, «Ռեալ Մադրիդ»), Ֆրենկի դէ Յոնդ (Հոլանդիա, «Բարսելոնա»), էդեն Ազար (Բելգիա, «Ռեալ Մադրիդ»)

Ցարձակուողներ. Լիոնել Մեսի (Արժենթինա, «Բարսելոնա»), Կիլչարիանու Ռոնալդու (Պրոֆեսիոնալ ֆուտապահ, «Ենովենտու»), Կիլիան Մբապէ (Ֆրանսիա, ՊՍԺ):

ԵԼ.

«Ռոմա»-ն Զախշախիեց Թուրքական Ակումբին

Ախոյեանների լիգայի խմբային փուլի առաջին տուրում «Ռոմա»-ն «Ստադիո Օլիմպիկո»-ում ընդունել էր «Սթանպուլ Բաշակէհիր»-ին: Խաղն աւարտուեց տանտէրի ջախջախեցիչ յաղթանակով 4:0 հաշուով:

42-րդ րոպէին հիւրերի կազմում ինքնակուլ է խիել կայսարան: 58-րդ րոպէին Զեկոյն կրկնապատկել է իր թիմի առաւելութիւնը: 71-րդ եւ 90-րդ րոպէին «Գալլեր»-ի կազմում վերջնական հաշիւը ձեւակերպեցին Զանյոլոն եւ կիլվերտը:

Հայազգի կիսապաշտպան Զենրիի Միիթարեանը այդպէս էլ խաղադաշտ դուրս չեկաւ, չնայած որ պահեասկինների նստարանին էր:

Այսպիսով, «Ռոմա»-ն վաստակած 3 միաւորով «Վոլֆսբերգ»-ի հետ միասին գլխաւորում է յիմբել մրցաշարացինային աղիւսական: